

996 (2020-2021) – Nr. 1
ingediend op 8 november 2021 (2020-2021)

Verslag van de hoorzitting

namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
uitgebracht door Klaas Sloomans, Katia Segers
en Orry Van de Wauwer

over het jaarverslag 2020 van de VRT
en het toezichtsrapport 2020
van de Vlaamse Regulator voor de Media (VRM)
op de naleving van de beheersovereenkomst met de VRT

Samenstelling van de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media:

Voorzitter: Elisabeth Meuleman.

Vaste leden:

Cathy Coudyser, Marius Meremans, Freya Perdaens, Wilfried Vandaele, Manuela Van Werde;

Filip Brusselmans, Johan Deckmyn, Klaas Sootmans;

Karin Brouwers, Orry Van de Wauwer;

Steven Coenegrachts, Stephanie D'Hose;

Elisabeth Meuleman, Jeremie Vaneckhout;

Hannes Anaf.

Plaatsvervangers:

Andries Gryffroy, Kathleen Krekels, Philippe Muyters, Kris Van Dijck, Karl Vanlouwe;

Immanuel De Reuse, Jan Laeremans, Ilse Malfroot;

Maike De Rudder, Tinne Rombouts;

Els Ampe, Bart Tommelein;

Björn Rzoska, Tine Van den Brande;

Katia Segers.

Toegevoegde leden:

Tom De Meester.

INHOUD

I.	Toelichting	4
1.	VRM-toezichtsrapport 2020	4
2.	Jaarverslag 2020 van de VRT	5
2.1.	Voorzitter raad van bestuur.....	5
2.2.	Gedelegeerd bestuurder.....	7
II.	Bespreking.....	12
1.	Vragen en opmerkingen uit de commissie	12
1.1.	Katia Segers.....	12
1.2.	Els Ampe	14
1.3.	Marius Meremans.....	15
1.4.	Klaas Sloomans	16
1.5.	Karin Brouwers	19
1.6.	Manuela Van Werde	21
1.7.	Elisabeth Meuleman	21
2.	Antwoordenronde	23
2.1.	Gedelegeerd bestuurder.....	23
2.2.	Voorzitter raad van bestuur.....	27
2.3.	Aanvullende vragen en antwoorden.....	29
	Gebruikte afkortingen.....	31
	Bijlage: zie dossierpagina op www.vlaamsparlement.be	

Op donderdag 1 juli 2021 hield de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media een hoorzitting over het jaarverslag 2020 van de VRT en het toezichtsrapport 2020 van de Vlaamse Regulator voor de Media (VRM) op de naleving van de beheersovereenkomst met de VRT.

De presentatie bij de toelichting van de VRT is te vinden op de [dossierpagina](#) van dit commissieverslag op www.vlaamsparlement.be.

I. Toelichting

1. VRM-toezichtsrapport 2020

Carlo Adams, voorzitter van de algemene kamer van de VRM, beschouwt de bespreking van het jaarverslag in het Vlaams Parlement als de laatste schakel in het toezicht door de VRM op de naleving van de beheersovereenkomst met de VRT. Deze rapportering heeft betrekking op 2020, het laatste jaar van de beheersovereenkomst 2016-2020.

Voor de zeven strategische doelstellingen zijn telkens performantiemaatstaven vastgelegd. De VRM heeft de prestaties van de VRT aan die maatstaven getoetst, althans wat de inhoudelijke bepalingen betreft. Financiën of budget toetsen valt buiten zijn opdracht. De toetsing gebeurde op basis van informatie die de VRT volgens een bepaald afsprakenkader aan de VRM heeft overgemaakt, en deels op basis van gegevens van het CIM. De VRM heeft via steekproeven ook de juistheid van de cijfers gecheckt, en die cijfers inderdaad correct bevonden.

Net zoals de vorige jaren kan de VRM besluiten dat de VRT goede resultaten heeft behaald. Enkel bij strategische doelstelling 1, Voor iedereen relevant, heeft ze enkele performantiemaatstaven niet gehaald: in twee maatstaven telkens op twee punten. Over een ander punt ontbraken de gegevens.

Met betrekking tot de maatstaf 'Toegankelijkheid voor personen met een auditieve of visuele beperking' heeft de VRM twee tekorten vastgesteld. Ten eerste is er de gesproken ondertiteling, waar de VRT de norm van 100 procent net niet heeft gehaald. Het gaat dan om anderstalige programma's waarvan de Nederlandse ondertiteling wordt omgezet in gesproken Nederlands. Ook voor de gewone teletekst-ondertiteling haalt de VRT de vooropgestelde 100 procent net niet; ze is blijven steken op 99,6 procent. Een laatste aandachtspunt voor deze performantiemaatstaf is de ondertiteling op de online videoplatformen. Daar was een groei van 90 procent vooropgesteld voor het videoaanbod, maar wegens het ontbreken van een nauwkeurig meetsysteem bij de VRT konden nog geen exacte cijfers voor 2020 worden meegedeeld. Dat euvel zou in 2021 verholpen zijn.

Ook bij Diversiteit in het personeelsbeleid stelt de VRM op twee punten een klein tekort vast. Er is ten eerste het vereiste aanbod van tien bezoldigde opleidingsstages voor mensen met een migratieachtergrond of met een arbeidshandicap. Dat aanbod heeft de VRT met negen dergelijke stages net niet gerealiseerd. Carlo Adams vermoedt dat dit te wijten is aan de coronamaatregelen. Bij het personeelsbestand werd ten tweede het streefcijfer van 4 procent voor personen met een migratieachtergrond niet gehaald, door een lagere instroom van nieuwe krachten. De VRT haalde 3,5 procent. De VRM stelde wel vast dat de andere normen wel werden bereikt. Na een opmerkingen van vorig jaar heeft de VRT voor 2020 wel gegevens meegedeeld over het aantal personen met een beperking. Daar werd het streefcijfer van 1,8 procent dit jaar ook bereikt.

2. Jaarverslag 2020 van de VRT

2.1. Voorzitter raad van bestuur

Luc Van den Brande, voorzitter van de raad van bestuur van de VRT, vindt de voorstelling en de bespreking van de jaarresultaten in deze commissie elk jaar opnieuw een belangrijk moment. De bespreking van het jaarverslag en de analyse van de VRT krijgen dan steeds de nodige aandacht, wat het maatschappelijke belang van de openbare omroep illustreert. Het voorliggende jaarverslag bevat meer informatie dan de vorige edities, maar sluit dan ook de periode van de vorige beheersovereenkomst af. Vanaf volgend jaar zal het jaarverslag gekoppeld zijn aan de nieuwe beheersovereenkomst.

Luc Van den Brande zou niet willen raken aan de volledige transparantie die de VRT aan het parlement wil geven, maar vraagt zich toch af of met een zo omvangrijk verslag door de bomen het bos nog te zien is. Het lijkt hem nuttig om te herbe kijken hoe dit jaarverslag, gekoppeld aan de nieuwe beheersovereenkomst, gepresenteerd wordt. De VRT-voorzitter pleit voor een focus op de essentie van de activiteiten van de VRT: dus rapporteren over de prioriteiten, en vanzelfsprekend ook over de KPI's. De nieuwe beheersovereenkomst omvat 39 KPI's en geeft heel duidelijk aan waarvoor de VRT staat en waarover ze moet rapporteren.

De titel van het voorliggende jaarverslag, *Een sterke gids in een ontwrichtend jaar*, verwijst naar de coronacrisis. Luc Van den Brande gelooft dat de VRT haar maatschappelijke opdracht met verve heeft vervuld. Zo bleef voor veel mensen de VRT het enige venster op de wereld. Daarom moest er zeer veel aandacht gaan naar betrouwbaar nieuws. Het programma-aanbod werd bovendien even groot gehouden, en zelfs verruimd. Thuiswerk en telewerk werden de norm waar dat kon. De programmering werd omgebogen, waardoor er ook meer nood was aan flexibiliteit. Programma's werden zelfs van thuis uit uitgezonden.

Alle merken van de VRT zijn in de ether gebleven. De organisatie heeft zich extra inspanningen getroost voor onder meer educatie en ter ondersteuning van de muzieksector en de cultuursector. Voorts moest ze het wegvallen van het EK Voetbal en de Olympische Spelen opvangen. Er was ook plaats voor ontspanning en verbinding, met programma's over een diversiteit aan maatschappelijke thema's. De VRT deed er alles aan om te informeren, te inspireren en te verbinden, concludeert Luc Van den Brande.

In de afgelopen elf jaar dat hij voorzitter van de raad van bestuur was, heeft Luc Van den Brande het medialandschap en het mediagebruik grondig zien veranderen, ook voor de VRT. Dit jaarverslag maakt dit opnieuw heel duidelijk. De VRT schakelde naar een hogere digitale versnelling, maar ook de lineaire televisieoutput nam met bijna 20 procent toe. De Vlaamse focus werd versterkt, waardoor 78 procent van het primetimeaanbod op Eén van Vlaamse makelij was. Het informatieaanbod werd verruimd met nieuwe programma's en formats op de digitale platformen van VRT NWS.

Voorts werd het cultuuraanbod beter afgestemd op de diverse doelgroepen. Volgens Luc Van den Brande was dit ook nodig. Daarnaast heeft de VRT een grote focus gelegd op de maatschappelijke impact van de omroep, wat soms taboedoorbrekend werkte. Voor de spreker is dit dan ook het DNA van de VRT. Hij meent ook dat de programma's doorheen deze periode steeds beter de diversiteit in de Vlaamse samenleving hebben weerspiegeld. Ondanks het groeiende belang van sociale media en de druk van de internationale spelers, wist de VRT toch een hoog bereik te behouden. De cijfers in het jaarverslag geven afdoende aan dat de openbare omroep relevant gebleven is. Dat betekent dat iedereen erkend moet worden door de VRT, en dat iedereen zich ook moet herkennen in de openbare omroep.

De verschuivingen gaan in versneld tempo verder, met een directe invloed op de VRT. Daardoor blijven de uitdagingen bijzonder groot. De Vlaamse Regering heeft in haar regeerakkoord ruim aandacht besteed aan de VRT, wat de spreker een goede zaak vindt. Het toont aan dat de regering overtuigd is van het belang van een slagkrachtige publieke omroep, niet alleen om het Vlaamse medialandschap sterk te houden, maar ook om de Vlaamse samenleving als geheel te blijven versterken. De nieuwe beheersovereenkomst, die steunt op de visietekst die de raad van bestuur heeft goedgekeurd, levert hiervoor afdoende bewijs. Zo wordt de publieke opdracht van de VRT herbevestigd en zelfs nog scherper gesteld.

De komende jaren wordt volop de kaart getrokken van de digitalisering, met het doel om elke Vlaming te bedienen, ook op digitaal vlak. Men zal ook kunnen blijven rekenen op een ruim radio- en televisieaanbod. De VRT zal zich daarbij onderscheidend blijven opstellen, steunend op kwaliteit en op thema's die alleen publieke spelers prioritair behandelen. Het aantal kijkers en luisteraars is niet doorslaggevend in een aantal zaken die tot de intrinsieke opdracht van de openbare omroep behoren.

De focus komt nog meer op de maatschappelijke rol te liggen, ten dienste van de samenleving. Bijgevolg moet de VRT zich blijven richten op de jonge generaties. Zij moeten zich aangesproken voelen in de normale programmering. Luc Van den Brande benadrukt dat men bij die jongere generaties bijzondere aandacht moet blijven geven aan Ketnet. De pedagogische omkadering en de bijzondere aandacht voor hun leefwereld blijven van groot belang.

In het nieuwe medialandschap wil de VRT een aantrekkelijk huis voor talent blijven. De strijd om creatief en digitaal talent is immers zeer groot. Dat hangt ook samen met het streven naar innovatie. De VRT wil talent volop aantrekken, ontwikkelen en kansen bieden. Ze wil talenten aan boord houden, zeker mensen met digitale competenties. Als talenten bij de VRT vertrekken, moeten weer andere talenten er kansen krijgen. De VRT wil blijven werken aan een organisatie waar mensen en middelen optimaal worden ingezet. Het een kan niet zonder het ander.

In 2020 was er ook de intense voorbereiding van een nieuw onderkomen voor de VRT. Een nieuw huis is belangrijk voor de creativiteit, en om dingen te kunnen doen die dicht bij de mensen en bij de samenleving staan. Daarbij is er ook nood aan een creatieve werkomgeving. Het is belangrijk dat in een dergelijk project creatief talent kan bruisen en elkaar kan versterken. Luc Van den Brande onderstreept dat de keuze om aan de Reyerslaan te blijven, niet alleen een zakelijke keuze is geweest. Als grootste Vlaams cultuurinstituut wenst de VRT Brussel als Vlaamse hoofdstad niet los te laten. Maar volgens Luc Van den Brande heeft dat pas zin als Vlaanderen ook in de toekomst volledig bevoegd blijft voor alle cultuur en alle persoonsgebonden aangelegenheden. Hij vindt dat die twee zaken niet van elkaar te scheiden zijn.

Om de openbare omroep sterk te houden, heeft iedereen zijn rol te spelen. Luc Van den Brande doelt op het Vlaams Parlement, de minister van Media en de Vlaamse Regering, het management van de VRT en de raad van bestuur. Hij vindt een goede verstandhouding essentieel, waarbij iedereen elkaars rol respecteert, en zijn eigen rol opneemt. Hij pleit ook voor goede afspraken rond het doorstromen van informatie, rond transparantie van de omroep en rond de manier waarop met middelen wordt omgegaan.

De openbare omroep van de Vlaamse Gemeenschap is van iedereen in Vlaanderen. De VRT begrijpt goed dat de samenleving het recht heeft om te weten hoe ze haar mensen en middelen inzet. Daarom wil ze een open en transparante organisatie zijn, en open informatie geven over alle mogelijke onderwerpen. Ze wil het gekregen vertrouwen ook waarmaken.

Van de andere kant constateert Luc Van den Brande een verlaging van het aandeel van de dotatie doorheen de jaren, van 70 naar 60 procent. De openbare omroep kost nu nog 38 euro per jaar per Vlaming en moet bijgevolg voor 40 procent zelf middelen verwerven, binnen een duidelijk kader. Daarmee maakt de VRT voor 40 procent deel uit van een concurrentiegevoelige markt en heeft ze in dat kader bepaalde regels te respecteren.

Dat alles betekent ook weer niet dat de VRT zich niet hoeft te verantwoorden. Hoe groter de verantwoordelijkheid, hoe groter de verantwoordingsplicht. De VRT wordt terecht door heel wat verschillende partijen sterk gecontroleerd, geeft de voorzitter aan. Zo kunnen ook vertrouwelijke en bedrijfsgevoelige documenten worden opgevraagd door het Rekenhof, de gemeenschapsafgevaardigde, het auditcomité, Audit Vlaanderen en de commissaris-revisor. Vanuit de respectieve eigen toezichtrollen biedt elk van hen de garantie dat de VRT op een verantwoorde manier met de publieke middelen omgaat.

Luc Van den Brande onderlijnt nog eens dat de VRT moet zijn waar de mensen zijn. Er is dus geen reden om, naar aanleiding van dit jaarverslag, zelfgenoegzaam of zelfingenomen te zijn. Maar zelfbewust zijn mag wel. Daarom hecht de voorzitter van de raad van bestuur er belang aan dat de kwaliteit en de sterkte van de openbare omroep tot gezamenlijke trots strekken. De verantwoordelijkheid om dat ook in de toekomst waar te maken, ligt bij velen.

2.2. Gedelegeerd bestuurder

Frederik Delaplace, gedelegeerd bestuurder van de VRT, noemt de omstandigheden waarin de VRT in 2020 radio en televisie heeft gemaakt, op zijn minst bijzonder. Dat jaar heeft de VRT meer dan veertig extra initiatieven genomen om in te spelen op de nieuwe uitdagingen. Ondanks de omstandigheden heeft de publieke omroep het afgelopen jaar bijzonder sterk gepresteerd, stelt de gedelegeerd bestuurder.

Ten eerste dankt Frederik Delaplace de VRT-medewerkers naar aanleiding van dit jaarverslag. Zelf was hij aan het eind van 2020 nog maar vijf maanden bij de VRT. Ook achter de schermen is daar heel hard gewerkt. De voorliggende goede resultaten dankt de spreker niet alleen aan de grootte van de organisatie, maar vooral aan haar mensen met een groot hart voor de publieke omroep.

De publieke omroep onderscheidt zich van de andere media door er te willen zijn van en voor iedereen. Dat heeft de VRT in 2020 ook in de cijfers gerealiseerd: ze bereikt per dag ongeveer 3 miljoen luisteraars, 2,8 miljoen kijkers en ook al 2,1 miljoen klikkers. De digitale voetafdruk is het afgelopen jaar met 40 procent toegenomen, waardoor de VRT op weekbasis nog altijd negen op de tien Vlamingen weet te bereiken.

Frederik Delaplace gaat vervolgens apart in op de drie hoofdopdrachten: informatie, cultuur en educatie. Wat informatie betreft, heeft de VRT in 2020 een ruimer nieuwsaanbod gebracht dan ooit tevoren. Zowel qua hoeveelheid aangeboden nieuws als de mate waarin het werd geconsumeerd, heeft ze regelmatig records gebroken. De informatiebehoefte van de Vlaming was – logischerwijs – bijzonder groot in dit ongewone jaar. Met haar nieuwsaanbod bereikt de VRT op weekbasis 83 procent van de Vlamingen; het dagbereik is 8 procent gestegen, tot bijna 70 procent. Er was niet alleen veel nieuws en informatie maar ook heel veel duiding. Daarom blijft de VRT ook investeren in sterke journalistiek, die de juiste informatie weet te filteren. De spreker gelooft dat de Vlaming dat ook bijzonder weet te waarderen. Zo is alleen al de digitale consumptie van VRT NWS het afgelopen jaar met 74 procent gestegen, tot dagelijks bijna 1 miljoen bezoekers. Op Instagram verviervoudigde de voetafdruk van nws.nws.nws; die van VRT NWS kende een

verdubbeling. De VRT geeft ook aan hard te blijven strijden tegen desinformatie en fake news, een strijd die in 2020 meer dan ooit relevant was.

Frederik Delaplace verwijst in dit verband ten slotte naar een eerder rapport van het Reuters Institute for the Study of Journalism, dat onder meer het vertrouwen van de Vlaming in VRT NWS belicht. Zo blijkt dat het vertrouwen in VRT NWS van jongeren tussen 18 en 24 in één jaar tijd werd opgekrikt van 77 naar 86 procent. De gedelegeerd bestuurder is tevreden dat het vertrouwen over alle leeftijdscategorieën is toegenomen, maar in het bijzonder over het toegenomen vertrouwen bij de jonge Vlamingen.

Cultuur vormt de tweede pijler van de hoofdopdracht van de VRT. De publieke omroep wil steeds het grootste cultuurhuis van Vlaanderen zijn, maar cultuur was het afgelopen jaar geen evidente opdracht. Hoewel er heel weinig cultuurevenementen hebben plaatsgevonden, is de aandacht voor cultuur op de openbare omroep niet gedaald. De VRT is erin geslaagd om 360 captaties van cultuurevenementen aan te bieden, en er waren bijna 560 items rond cultuur in het journaal. De VRT heeft ook gezocht naar alternatieve manieren om cultuur een podium te geven, zoals de Toots Sessies. Ze is samen met de muzieksector verder op zoek gegaan naar manieren om de sector te ondersteunen, met acties als #ikluisterbelgisch of Klara on Tour. En kwamen alternatieven voor evenementen die niet konden doorgaan. Zo waren er Kunst op de Kaart, met fietsroutes langs Vlaamse cultuurplaatsen, en de Boekenmarathon, een alternatief voor de Boekenbeurs. De VRT heeft veelvuldig gebruikgemaakt van nieuwe technologie, zoals voor de Museum Tour. Ten slotte heeft ze samen met UiTinVlaanderen de actie Cultuur in uw kot ontplooid.

De derde pijler van de hoofdopdracht van de VRT betreft educatie. Ook op dat vlak is de organisatie haar rol te blijven nastreven, meldt Frederik Delaplace. Ze is blijven investeren in de eduboxen, waarvan er het afgelopen jaar drie zijn bijgekomen. Voor de leerlingen van het middelbare onderwijs zijn er vandaag elf eduboxen ter beschikking, over elf verschillende thema's. Ketnet heeft zich ten volle ingezet met betrekking tot kinderen in het thuisonderwijs, aangezien heel wat van hen het lastig hadden met de combinatie van les volgen op school en les krijgen thuis.

In de zomer heeft de VRT, in samenspraak met het Departement Onderwijs, een zomerschool georganiseerd om iets te doen aan de leerachterstand. Ze is ook blijven investeren in de Universiteit van Vlaanderen, en heeft veel nieuwe documentaires verwezenlijkt. Ook in het educatieve onderdeel van haar opdracht maakt de VRT gebruik van nieuwe kanalen en nieuwe technologie.

Naast die drie hoofdopdrachten wil de openbare omroep ook de Vlamingen verbinden. Frederik Delaplace gelooft dat de omroep er het afgelopen jaar in geslaagd is om de Vlamingen in verbinding met elkaar te houden, en daarin zelfs een sterke rol heeft gespeeld. Die verbindende rol zat vervat in verschillende nieuwe initiatieven, zoals Beste Buren op Radio 2, Eén voor Allen, of de vlogs van Linde Merckpoel. En er was ook aandacht voor de jongere kijkers en luisteraars die zich soms eenzaam voelden; daarop speelde MNM in met HOEWIST?

Die verbindende kracht zat ook in het zoeken naar alternatieven voor wat Vlaanderen miste, zoals onder meer het wielrennen. Met de virtuele Ronde van Vlaanderen kon de liefde voor Vlaanderens populairste sport toch wat worden aangewakkerd. Die investering wordt voortgezet in 2021. Frederik Delaplace is ook tevreden dat de VRT er in 2020 in geslaagd is om de aandacht voor vrouwensporten, maar ook voor minder populaire sporten gevoelig op te krikken.

De coronaomstandigheden beïnvloeden de werking van een mediabedrijf, en die van een publieke omroep in het bijzonder. De VRT heeft in 2020 heel wat moeilijke

beslissingen moeten nemen, maar de veiligheid van de medewerkers is altijd voorop blijven staan. Heel wat producties werden aangepast. Soms moest ook de programmering aangepast worden. Samen met de externe sector heeft de VRT nagegaan of bepaalde opnames wel in coronaveilige omstandigheden konden worden gemaakt. Op die manier konden er een aantal nieuwe reeksen worden gelanceerd, die wel volledig coronaproof konden worden opgenomen, zoals LEEF of We moeten eens praten.

De CEO benadrukt dat ook de digitale kanalen, waaronder het steeds volwaardiger wordende VRT.NU, een belangrijke rol hebben gespeeld. Het tv-toestel was in vele huishoudens al door een van de gezinsleden ingepalmd, waardoor mensen alternatieve kanalen moesten zoeken. Dat heeft geleid tot een groei van VRT.NU met bijna 70 procent, met een totaal van 120 miljoen videostarts in 2020. Die groei lijkt zich in 2021 gewoon voort te zetten. Dat leidt tot een aantal zeer belangwekkende statistieken. Zo kijkt 18 procent van de Vlamingen onder de 24 jaar al naar Canvas via VRT.NU.

Al deze diensten kosten 38 euro aan publieke middelen per Vlaming, wat Frederik Delaplace een heel fair bedrag vindt. Hij geeft wel aan dat de coronaomstandigheden het financiële plaatje van de VRT in 2020 vrij uitdagend hebben gemaakt. Zo was er een dalende dotatie, maar ook dalende reclame-inkomsten. De spreker is blij te kunnen zeggen dat de VRT zich daaraan heeft kunnen aanpassen. Van de 425 miljoen euro aan middelen heeft ze 88 procent naar programma-output kunnen laten gaan, met gemiddeld 2025 medewerkers. Zo kon de VRT de hele periode van de afgelopen beheersovereenkomst afsluiten met een overschot van net geen 100.000 euro. Qua ESR-resultaten had ze in 2020 weliswaar een behoorlijk overschot, maar dat had vooral te maken met het niet-doorgaan van uitzendingen als het EK Voetbal, dat is uitgesteld naar de zomer van 2021.

Op 10 december 2020 werd de nieuwe beheersovereenkomst ondertekend. Die is gerealiseerd in goed overleg met het kabinet-Media van minister Dalle. Ze bevat nogal wat verwachtingen en legt de VRT vele performantiemaatstaven op, maar creëert ook heel wat mogelijkheden voor de VRT om in te spelen op het zeer snel veranderende mediagedrag van de Vlaming.

Een beheersovereenkomst gaat over de toekomst, maar ook over omgaan met de publieke omroep en de publieke middelen van Vlaanderen. De nieuwe beheersovereenkomst geeft duidelijk aan dat de openbare omroep niet alleen wendbaar en toekomstgericht moet zijn, maar ook een performante organisatie, die transparant omgaat met haar publieke karakter. De organisatie moet er bovendien voor zorgen dat manco's die zijn opgedoken, goed worden aangepakt.

Op een later tijdstip zal de VRT aan het Vlaams Parlement rapporteren hoe ze de aanbevelingen van Audit Vlaanderen probeert in te vullen. In samenspraak met de minister van Media wil Frederik Delaplace toch al aangeven waar de openbare omroep vandaag mee aan de slag gaat. Zo plaatste het rapport van Audit Vlaanderen vele vraagtekens bij de correcte toepassing van de wet betreffende de overheidsopdrachten binnen de VRT. De gedelegeerd bestuurder geeft aan dat daar de afgelopen zes maanden zeer hard aan gewerkt is, met een programma dat Aankoop in Beweging heet.

Vandaag lukt het al om alle aankopen binnen de VRT perfect volgens de geldende wetten en afspraken te laten verlopen. Alle aankoopprocessen zijn gecentraliseerd en staan nu onder de centrale controle van een aankoopafdeling, die bij machte is om die processen desnoods stop te zetten indien ze niet volgens de geldende wetten en regels gebeuren. De VRT heeft daar ook over gecommuniceerd richting de medewerkers. Vele zaken die Audit Vlaanderen heeft aangekaart, wijt Frederik

Delaplace ook aan onwetendheid. De omroep beweegt zich nu in de goede richting, en wil dat volgend jaar ook aantonen, onder meer in het beleidsgerichte rapport.

Een tweede element in de aanpak is de financiële delegatieregeling, waardoor geen enkele grote budgettaire beslissing binnen één enkele directie van de VRT wordt genomen. Het directiecollege kan collegiaal verantwoordelijk worden gemaakt voor alle grote aankoopbewegingen of investeringsbeslissingen binnen de VRT. Deze delegatieregeling is vandaag al volledig operationeel, en leidt ertoe dat het directiecollege zich tweemaal per maand over alle belangrijke aankoopdossiers buigt. Dit heeft tot veel transparantie en verantwoordelijkheid geleid binnen de organisatie, oordeelt de CEO.

Het laatste aspect is het integriteitsbeleid. Er werd gewerkt aan een nieuwe integriteitscode, die zowel de zakelijke als de sociale integriteit van de mediaorganisatie aanscherpt. Men probeert mensen binnen het bedrijf duidelijk te maken wat al dan niet als integer gedrag wordt beschouwd. Het feit dat de aanbevelingen van Audit Vlaanderen letterlijk zijn overgenomen in de beheersovereenkomst, biedt het Vlaams Parlement ook de zekerheid dat de VRT daar verder over zal rapporteren. Er werd ook een duidelijke timing afgesproken rond het rapporteren van de voortgang van die negen verschillende aspecten. Dat wordt uitgebreid besproken door de VRM en in het beleidsgerichte rapport van volgend jaar.

Ten slotte kijkt Frederik Delaplace ook naar de nabije en verdere toekomst van de VRT. Hij wijst er opnieuw op dat de sector hard aan het veranderen is. Een publieke oproep moet goed beseffen welke posities ze verdedigt in dat steeds complexere internationale medialandschap.

De spreker toont een grafiek van de gezamenlijke omvang van alle publieke omroepen in Europa. De vergelijking met commerciële mediabedrijven wijst op een behoorlijk verschil qua omvang – en dus schaalvoordeel – in een snel veranderend landschap. Bepaalde spelers begeven zich op het terrein van zowel de publieke als private omroepen, bijvoorbeeld telecombedrijven. Natuurlijk is er ook de komst van grote niet-Europese spelers, waaronder de techgiganten. Door hun grote schaalvoordeel lijken ze een enorme bedreiging te vormen voor de publieke omroep. Een groot verschil met een aantal jaren geleden is dat dergelijke bedrijven nu ook rechtstreeks concurreren met de VRT. Het wordt dus zaak om in dat landschap een eigen rol te vinden.

Een tweede evolutie is het sterk veranderende mediagebruik in Vlaanderen. Het gaat om de verhouding tussen live televisiekijken en alternatieven als uitgesteld kijken en streamingdiensten. De VRT gaat ervan uit dat die twee vormen elkaar rond 2024 zullen evenaren, en dat het alternatieve mediagebruik minstens even belangrijk wordt als het traditionele. Maar voor Vlamingen tot 44 jaar is dat punt de afgelopen maanden al bereikt. Dezelfde evolutie doet zich ook voor in de audiosector, die nochtans wat trager heeft gereageerd op de digitale evoluties. Het online beluisteren van audio is de afgelopen jaren toegenomen: in de groep Vlamingen jonger dan 34 is de consumptie van audio op smartphone, tablet en computer veel groter geworden dan het luisteren naar de gewone radio. Dat betekent dat binnenkort een hele generatie Vlamingen niet meer zal investeren in een radiotoestel.

Het snel veranderende medialandschap hoeft voor de VRT geen reden tot paniek te zijn. Het kan voor een publieke omroep net een ongelooflijke troef zijn dat ze voor andere waarden staat dan de winstgedreven media. De VRT is er voor iedereen, en kiest in alles compromisloos voor kwaliteit, waarbij altijd de maatschappelijke meerwaarde centraal staat. De VRT blijft ook investeren in lokale, Vlaamse content.

De VRT gebruikt daarvoor nog steeds de vijf pijlers van de vuurtoren. Ze wil als publieke omroep ten eerste een digitale groeispurong maken, wat concreet betekent dat ze de mediaconsument altijd centraal plaatst. Ten tweede wil de VRT die nieuwe technologie niet gebruiken om mensen tot een eng profiel, tot een bepaald soort consument te herleiden. Ze wil smaakverbreding blijven accentueren. Ten derde is de VRT te klein om alles alleen aan te kunnen. De toekomst van de publieke omroep hangt nauw samen met samenwerkingsvormen om Vlaamse creativiteit te stimuleren. Wel wil ze een wendbare, efficiënte en transparante organisatie blijven, en in nieuwe zakenmodellen investeren. Frederik Delaplace wijst erop dat de VRT 40 procent van haar middelen zelf moet verdienen, en dat die 40 procent minstens zoveel onder druk staat als de dotatie. Daarom wil de VRT haar waarde maximaliseren, silo's doorbreken en over de verschillende merken heen content valoriseren.

Het is niet voldoende om die ambities enkel te uiten, men moet ze ook kunnen realiseren. Daartoe is een nieuwe organisatie ingericht, die niet meer wordt voorgesteld als een klassiek organogram, maar de mediagebruiker centraal zet. Daar rond werd een nieuwe directie gebouwd, de connectieafdeling. Die afdeling moet het metier perfectioneren. Hoe kan de VRT met haar content de impact in Vlaanderen maximaliseren, en welk kanaal gebruikt men om welke mediaconsument op welk moment van de dag te bereiken, zijn de centrale vragen. Daaromheen zitten alle directies, waaronder ook de nieuwe directie Publieke Opdracht. Die nieuwe directie moet ervoor zorgen dat de VRT binnen die grote evolutie als mediabedrijf haar publieke opdracht altijd vooropstelt. Frederik Delaplace benadrukt dat die publieke opdracht de belangrijkste troef van de openbare omroep moet zijn en blijven.

De VRT is volop nieuwe accenten aan het leggen in haar aanbod en in de manier waarop ze de Vlaming probeert te overtuigen van het nut en de toegevoegde waarde van een publieke oproep. Zo is het aantal volgers van nws.nws.nws sterk toegenomen, en is het jongerenjournaal Karrewiet sinds kort actief op TikTok. Op slechts enkele weken tijd heeft de VRT op die manier tachtigduizend jonge Vlamingen weten te binden aan VRT NWS. Het zijn bijna allemaal Vlamingen die ze anders niet zou bereiken. Deze doelgroep is immers niet geneigd om via de traditionele kanalen het journaal te volgen.

De VRT heeft heel veel succes gekend met het integreren van de regionale nieuwscontent van Radio 2 in VRT NWS. Ook op het vlak van audio on demand heeft ze grote stappen gezet via de Selectknop op de radio-apps. De nieuwe mediaconsumptie is zich dus echt aan het voltrekken bij de VRT, oordeelt de CEO. Verder is Ketnet heel groot geworden op YouTube. De VRT probeert het succes van Ketnet ook te kanaliseren naar de eigen platformen en naar de vernieuwde apps die de afgelopen jaren werden gelanceerd. Ook daar zet ze in op nieuwe content, bijvoorbeeld met Bathroom Stories, dat vooral vanuit de jongerencommunity van MNM werd aangedreven. MNM organiseerde overigens ook marathonradio op Discord, waar luisteraars op een nieuwe manier in interactie zijn gegaan.

Ten slotte zet de openbare omroep sterk in op samenwerking met vele partijen in Vlaanderen. Zo werkt ze samen met andere Vlaamse mediabedrijven om de Vlaamse mediamarkt groter te maken. Ze kiest, samen met DPG Media, heel duidelijk voor één systeem om radioadvertenties te boeken, zodat het voor de adverteerder makkelijker wordt om in Vlaanderen te blijven investeren.

De VRT probeert haar waarde te maximaliseren door de content ook elders in de wereld te promoten. Zo sloot de openbare omroep onlangs verschillende deals af om het succesvolle Ketnetprogramma Hoodie in meer dan zeventig landen te kunnen tonen.

Tot slot staat Frederik Delaplace kort stil bij het feit dat de VRT vanaf 2026 wellicht in een nieuw huis zal intrekken. Er werd een nieuw concept voorgesteld voor de VRT-hoofdzetel, dat niet alleen een nieuw gebouw inhoudt maar ook zal toelaten om de toekomstige ambities op een betere manier te realiseren, met meer samenwerking en aandacht voor nieuwe technologieën. De gedelegeerd bestuurder wil in dat nieuwe gebouw evolueren naar een gezonde combinatie van thuiswerk en werken op kantoor.

Frederik Delaplace gaat dan nog in op twee projecten waar vandaag heel veel energie naartoe gaat. Het eerste project gaat over VRT.NU. De VRT gaf in de beheersovereenkomst al aan dat het digitale videokanaal veel meer is dan een middel om gemiste programma's te bekijken. Het speelt vandaag een cruciale rol in het uitbouwen van een toekomst. Binnen de VRT werden zelfs enkele ontwikkelingen in de koelkast geplaatst om volop te kunnen blijven inzetten op VRT.NU. Ze wil daar een zeer breed aanbod creëren, gespreid over verschillende domeinen, steeds met de publieke opdracht voor ogen.

Het aanbod bevat aanbevelingen op maat, maar dan vooral met een focus op smaakverbreding. Het is de bedoeling om de Vlaming slimmer en zelfzekerder te maken via de digitale kanalen. Er komt ook andere content dan de lineaire content. Deze is korter, bevattelijker en doelgerichter, en gericht op specifieke doelgroepen. Het is ook een livekanaal geworden. VRT.NU wordt op termijn ook een audiokanaal: in het najaar wordt het platform uitgebouwd als het digitale trefpunt van de VRT. Ook de audiostromen worden dus gebundeld binnen VRT.NU. Zo kunnen ook de podcasts van de VRT door iedereen worden ontdekt.

De beheersovereenkomst bevat een aantal bijzondere opdrachten voor de VRT. Zo moet de maatschappelijke opdracht centraal staan in het DNA van de publieke omroep. De zender moet herkenbaar zijn voor de Vlaming, en de hartslag van Vlaanderen voelen en voeden, door systematisch te onderzoeken wat de Vlaming van de VRT verwacht. Vooral de makers zelf moeten die ervaring opdoen, door met beide voeten in de Vlaamse samenleving te staan. De VRT wil daarom de dialoog aangaan met Vlaanderen en kijken hoe men nog meer de VRT kan worden die Vlaanderen wil.

Dat wil de VRT de komende weken en maanden onderzoeken. Ten eerste wil ze de Vlaming steekproefsgewijs en op een representatieve manier ondervragen, en ten tweede zal ze op verschillende locaties in Vlaanderen ook vragen aan de Vlaming hoe de openbare omroep nog meer kan betekenen voor Vlaanderen. De VRT wil van de Vlaming vernemen hoe ze van zichzelf nog meer zijn of haar VRT kan maken. De openbare omroep wil ook echt aan de slag met de resultaten van de bevragingen, door in het najaar van 2021 een actieplan uit te bouwen. De VRT wil aangeven dat ze heeft geluisterd, en dat ze bereid is om een aantal zaken bij te sturen.

II. Bespreking

1. Vragen en opmerkingen uit de commissie

1.1. Katia Segers

Katia Segers dankt de sprekers voor hun boeiende en heldere toelichting, waaruit heel wat ambities blijken voor de openbare omroep. Ze wil ook expliciet haar felicitaties uitbrengen voor het uitstekende rapport van de VRM, op basis van het indrukwekkende jaarverslag van de VRT. Het commissielid oordeelt dat Vlaanderen een bijzonder sterke openbare omroep heeft, die met weinig middelen zeer veel realiseert. Maar dit jaar zijn felicitaties zelfs nog meer aan de orde, aangezien de

VRT dit heeft neergezet met 16 miljoen euro dotatie minder. Daarmee is de bijdrage van de Vlaming voor de VRT van 40,6 naar 38 euro gedaald. Bovendien zijn ook de reclame-inkomsten afgenomen, wat tot 45 vte minder heeft geleid. Toch bereikt de VRT dagelijks meer Vlamingen.

In de cijfers leest Katia Segers hoe de waardering op peil gebleven is. Ook het vertrouwen in het nieuwsaanbod van de VRT blijft stabiel. Het is het hoogste van alle Vlaamse nieuwsbronnen. In de coronacrisis is gebleken hoe belangrijk de media zijn, en zeker een betrouwbare openbare omroep, om de informatiehonger te stillen.

De spreker constateert een duidelijke stijging van het educatieaanbod. Daar bleek in coronatijden heel duidelijk nood aan te zijn, toen de scholen dicht waren. Katia Segers pleit al langer voor schooltelevisie op een hedendaagse manier. Zijn er plannen om dat educatieve aanbod voort te zetten? In dat geval zou meemoo zeker een partner moeten zijn.

Hetzelfde geldt voor cultuur, vervolgt Katia Segers. Ze verwijst naar het belangrijke project Podium 19. Zelfs met maar vijftigduizend kijkers heeft het een groter bereik dan het jaarlijkse bezoekersaantal van nogal wat cultuurorganisaties. Een cultuurkanaal zou het ei van Columbus kunnen zijn voor de stagnerende cultuurparticipatie en de bestaande fysieke, financiële en tijdsdrempels. Maar dan moet er wel sprake zijn van kwalitatieve captatie. Hoe denkt Frederik Delaplace over een dergelijk cultuurkanaal? Vindt de CEO dat de VRT een kanaal als Podium 19 moet continueren, en in welke rol?

De tewerkstelling en uitzendarbeid zijn de afgelopen jaren drastisch afgenomen. Door de coronacrisis viel er immers heel wat programmatie weg. Is het de bedoeling om die daling aan te houden? Wat zijn de plannen?

Hoewel het televisieaandeel van de VRT enorm is toegenomen, is haar aantal radioluisteraars met 58.000 verminderd. Er is ook een lichte daling in de waardering voor Radio 1 en Studio Brussel. Het jaarverslag gaat in op de manier waarop mensen radio luisteren, en vooral jongeren. De klassieke radio, inclusief DAB+, zullen volgens die analyse stilaan verdwijnen. Katia Segers ziet deels een verklaring in het wegvallen van het naar de autoradio luisteren, gezien het thuiswerk. Ze vraagt of de VRT een traject is opgestart met de mensen van de radio. Welke pistes worden ontwikkeld om radio in de toekomst als een belangrijk medium te behouden?

Bij zijn aantreden heeft Frederik Delaplace aangekondigd dat hij voor volledige transparantie zou gaan, met aangescherpte regels. Op welke manier wil de VRT die transparantie en het besef van integriteit echt een centrale rol bezorgen bij haar personeel? Hoe zal de CEO iedereen meekrijgen? Naar zijn zeggen beseften sommige personeelsleden zelf niet dat ze zaken deden die niet door de beugel kunnen.

De spreker vond vooral het aandeel van de publieke omroepen tegenover de grootste telecomspelers en de commerciële omroepen zeer significant en relevant. Ze vindt dat er binnen de VRT hard moet worden nagedacht over de middellange en lange termijn. Welke afspraken en denkkaders worden daaromtrent ontwikkeld? Hoe kan men de publieke omroepen relevant blijven houden in de grondig veranderende mediawereld? De vijf speerpunten die naar voren worden geschoven, lijken wel de juiste antwoorden te bevatten, meent Katia Segers.

Het commissielid peilt naar de modellen om de kijker in het kader van smaakverbreiding via VRT.NU te leiden naar content die hij nog niet kent, rekening houdend met de GDPR-regels. Op dat vlak moet de VRT immers de beste leerling van de klas zijn.

Op het vlak van diversiteit ziet Katia Segers weinig beweging. Het lid doelt op het aandeel vrouwen voor en achter de schermen, en op de diversiteit in de achtergrond. Zijn er plannen om nog een tandje bij te steken?

Dit thema doet de spreker terug aanbellen bij het debat over het hrm-beleid en de pensionering. Ze vindt dat de VRT alle talenten maximaal moet laten renderen. Het lijkt haar goed dat mensen rond hun pensioneringsleeftijd een coachende rol krijgen, en dat daarvoor een traject wordt opgesteld. Zo kan nieuw talent maximaal instromen. Hoe kijkt de CEO naar het huidige hrm-beleid? Wat moet eraan veranderen?

Wat het nieuwe VRT-gebouw betreft, verwijst Katia Segers naar het artikel van Geert Sels in De Standaard van 26 maart 2021 over het winnende ontwerp, dat dan uiteindelijk te duur is gebleken. In architectuurmiddens is er nu gemor ontstaan, omdat men van een open oproep naar 'middle of the road'-architectuur is gegaan, waarbij niet de architect maar de aannemer het voortouw neemt. Hoe staat Frederik Delaplace daartegenover?

Tot slot looft de spreker Jouw VRT als een fantastisch initiatief. Hoe wordt dat concreet aangepakt? Hoe zorgt de VRT ervoor dat ze echt iedereen bereikt, dus ook de 10 procent die niet naar de VRT kijkt? Waar moet dit project concreet toe leiden?

1.2. Els Ampe

Els Ampe gaat eerst in op de verplichte pensionering van 65-plussers bij de VRT. Vele mensen vragen zich af waarom de voorzitter van de raad van bestuur in tegenstelling tot de werknemers wel ouder dan 65 mag zijn.

Luc Van den Brande antwoordt dat hij geen VRT-medewerker is en niet onder contract staat.

Els Ampe gaat vervolgens in op de mededeling van Frederik Delaplace dat de reclame-inkomsten afnemen gezien de aanwezigheid van grote Amerikaanse tech-bedrijven op de markt. Ze snoepen een deel van de VRT-reclame af met hun moderne systemen, die het gemakkelijker maken om reclame te kopen. Els Ampe peilt naar de strategie van de Var om toch een voordeel te creëren voor bedrijven die VRT-reclame aankopen. De VRT heeft immers een best aanzienlijk bereik van 2 miljoen mensen. Voor lokale bedrijven kan het dus zeer interessant zijn om bij de VRT te adverteren. Via data en technologie moet de VRT daaruit meer inkomsten kunnen genereren.

De VRT heeft haar doelstelling voor externe producties gehaald. Maar met de massale onlineconsumptie is er ook veel meer vraag naar producties, en wordt het wellicht nodig om nog veel meer extern te laten produceren. Wat is het plan om die groei te volgen? Kijkers willen voortdurend nieuwe content zien. Hoe zal de VRT daarmee omgaan?

Het commissielid stelt vast dat mensen op sociale media regelmatig de echtheid van nieuwsberichten op VRT NWS in twijfel trekken. Hoe kan de VRT nog dieper graven in de wetenschap, en hoe kan ze nog meer wetenschappelijke informatie brengen? Een andere optie is om meer meningen aan bod te laten komen die niet mainstream zijn. Dat kan het vertrouwen helpen herstellen, en zou helpen vermijden dat er op andere media complottheorieën ontstaan.

Voor de aanstelling van Frederik Delaplace waren er strubbelingen onder het VRT-personeel. Zijn die plooiën gladgestreken? Voelt iedereen zich opnieuw goed bij de VRT?

1.3. Marius Meremans

Marius Meremans stelt vast dat de VRT een goed rapport heeft afgeleverd, ook wat de uitvoering van haar beheersovereenkomst voor 2016-2020 betreft.

Het commissielid looft ook de manier waarop de VRT met de coronacrisis is omgesprongen. De crisis heeft duidelijk gemaakt wat de bestaansreden en de maatschappelijke opdracht van de openbare omroep zijn: informatie en duiding geven, maar ook zorgen voor cultuur en ontspanning voor alle Vlamingen. Die taak heeft de VRT op zich genomen. De N-VA-fractie is ook erkentelijk voor de steun van de VRT aan de cultuursector. Alle netten hebben daar op hun manier aan bijgedragen.

Anderzijds zijn er ook producties en sportevenementen uitgesteld, en is de werking van de VRT wat door elkaar geschud. Toch heeft de VRT zich op de digitale transformatie geworpen en is ze intussen haar programmatie blijven verzorgen. Ook de Vlaamse Regering is bijgesprongen met het noodfonds, om de zwaardere klappen bij de externe partners en facilitaire bedrijven op te vangen.

Ondanks een moeilijk jaar blijkt uit het rapport van de VRM dat de VRT haar doelstellingen heeft gehaald, op enkele maatstaven na, rond ondertiteling en de instroom van nieuw talent. Hoe dan ook heeft de VRT talenten van vreemde origine in haar rangen, zoals Fatma Taspinar, Ihsane Chioua Lekhli, nu woordvoerder voor Brussels Airport, of Aster Nzeyimana. Marius Meremans is ervan overtuigd dat die trend zich doorzet.

Hij stelt vast dat ook de investering in externe Vlaamse producties ruim wordt behaald, met een stijging ten opzichte van 2019. Het toont aan dat de VRT de audiovisuele sector niet in de steek heeft gelaten. Het aantal cultuuritems in het nieuws is gedaald, maar door corona zijn veel evenementen ook niet kunnen doorgaan. Anderzijds is de cultuursector meer dan ooit in het nieuws geweest, net vanwege de crisis. De spreker oordeelt wel dat er actief aandacht moet blijven gaan naar die cultuuritems. Ook de daling in het aantal captaties van concerten en optredens wijt hij grotendeels aan corona.

Wat het personeelsbeleid betreft, pleit het commissielid om de contracten voor zelfstandigen in de toekomst meer te verduidelijken in het jaarverslag. Zelfstandigen worden momenteel onder werkingskosten geboekt, maar maken deel uit van het personeel. Het is dus interessant om te weten in hoeverre zij het personeelsbestand aanvullen. De spreker begrijpt dat dit ook geregeld wordt in de nieuwe beheersovereenkomst.

Het bereik van VRT.NU neemt nog verder toe, ook met de inkanteling van Canvas in het platform. Ook het gewijzigd kijkgedrag, zeker sinds de start van de coronacrisis, heeft voor een groter bereik van VRT.NU gezorgd, stelt hij vast.

Diversiteit gaat over veel meer dan louter afkomst. Ze heeft ook te maken met het aandeel vrouwen op het scherm. Marius Meremans zou het toejuichen mocht ook de sportredactie worden uitgebreid met meer vrouwelijk talent. Hij ziet dat er ook voor de rol van cocommentatoren meer mogelijkheden bestaan dan vroeger, omdat sporters vaker een opleiding hebben genoten of mediatraining hebben gekregen.

De N-VA-fractie blijft geloven in een slagkrachtige openbare omroep, en is ervan overtuigd dat een openbare omroep het verschil kan maken met een commerciële zender, die toch een andere insteek heeft. De transitie die de VRT aankondigt, is zeker nodig om de link met de jeugd en de jongere kijker niet te verliezen.

De N-VA kijkt ook uit naar het volgende jaarverslag, dat onder de nieuwe beheers-overeenkomst zal vallen. Die overeenkomst is gebaseerd op een resolutie van het Vlaams Parlement (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 388/2), een interessant kader. In elk geval wil Marius Meremans de VRT blijven prikkelen om voor iedereen relevant te zijn.

De VRT biedt niet enkel ondersteuning aan kleinere media-initiatieven, maar kan ook de rol opnemen van vlaggendrager in het medialandschap. Ze kan als voorbeeld gelden voor private mediabedrijven. Hoe verloopt die samenwerking nu?

De N-VA-fractie hecht veel belang aan de Vlaamse identiteit. Dat kwam de afgelopen beleidsperiode duidelijk naar voren. Welke lessen heeft de VRT eruit getrokken, en hoe wil ze die implementeren richting de toekomst?

Wat het uitzenden van Vlaamse producties betreft, gaat het bij Eén om 74,2 procent en bij Canvas om 56 procent. Is er een mogelijkheid om dat meer in evenwicht te brengen? Zijn er bij Canvas mogelijkheden voor meer Vlaamse producties rond educatie en erfgoed?

In de nettokosten voor de publieke opdracht bleek er een tekort van 6,1 miljoen euro. Dat betekent dat de VRT niet is rondgekomen met de dotatie van de Vlaamse overheid. Marius Meremans erkent dat een deel van dat tekort werd veroorzaakt door een uitstel van dotaties voor de nieuwbouw, maar ook door het uitstel van de Olympische Spelen en het EK Voetbal. Die dotaties worden normaal gezien dit jaar uitgereikt. Betekent dit dat voor 2021 het tekort van 2020 wordt teruggedrongen en de VRT een evenwicht bereikt?

Tot slot merkt de spreker op dat er veel te doen is geweest rond transparantie, het auditrapport en het integriteitsbesef. De N-VA kijkt uit naar de verdere implementatie. Hij wil in elk geval alle VRT-medewerkers feliciteren met het geleverde werk het afgelopen jaar.

1.4. Klaas Sloomans

Klaas Sloomans oordeelt dat de VRT in bijzonder woelig water goed heeft standgehouden.

Een heel korte passus in het jaarverslag, in het kader van het project Vuurtoren, stelt samenwerkingsverbanden met andere mediaspelers in het vooruitzicht om desinformatie aan te pakken. Het Vlaams Belang staat zeer kritisch tegenover dergelijke vormen van waarheidsbevinding. Hoe ziet de VRT die gezamenlijke en sectorbrede strijd tegen desinformatie dan precies, naast de al bestaande initiatieven rond factchecking? De spreker verwijst naar het project FANDANGO, dat de strijd tegen fake news op basis van big data automatiseert. Het gebruik van big data lijkt hem een ietwat akelige manier om met fake news om te gaan. Hoe zien die werkprocessen eruit, en hoe past men ze toe in het kader van factchecking?

Klaas Sloomans heeft het ook over de interne reorganisatie en de in die context vermelde wendbaarheid en efficiëntie. Frederik Delaplace heeft aangegeven dat het stuur moet worden omgegooid, en dat men zorgzaam moet omgaan met de beperkte middelen. De spreker vraagt zich af of er een personeelssanering in het vooruitzicht is. Hij denkt dat de pensionering van een aantal 65-plussers er misschien verband mee houdt. Het decreet betreffende de pensioenen voorziet in een mogelijke afwijking wanneer betrokkenen erom vragen. Sommige 65-plussers, die al heel wat kunde en expertise hebben bewezen, hebben daar klaarblijkelijk ook om gevraagd, maar zonder gevolg vanwege de organisatie. Klaas Sloomans vindt dit getuigen van bijzonder weinig empathisch vermogen bij het management en in het personeelsbeleid. Hij noemt het een strategische fout, gezien de meerwaarde

van de betrokkenen. Minister Dalle wijst er terecht op dat dit onder de operationele verantwoordelijkheid van de VRT valt, erkent de spreker. Maar aangezien die afwijking wel degelijk mogelijk is, vraagt hij de VRT om deze houding te motiveren.

Voorts heeft Frederik Delaplace gewezen op de nood aan nieuwe inkomstenbronnen en businessmodellen. Klaas Sloomans neemt aan dat ook het project Hoodie daarin kadert. Men begint ook te sleutelen aan de gokreclames, die jaarlijks 3 miljoen euro opleveren. Het lid stelt vast dat de VRT enerzijds nieuwe inkomstenmodellen wil genereren, maar anderzijds lucratieve inkomsten als gokreclames wil afwentelen.

De maatstaf van 4 procent werd niet gehaald voor diversiteit van het personeelsbestand. In de nieuwe beheersovereenkomst wordt die maatstaf zelfs naar 7 procent opgetrokken. Dat nieuwe quotum impliceert dat er zeer actief positief zal moeten worden gediscrimineerd. Klaas Sloomans ziet al heel concrete initiatieven op dat vlak in het VRT-aanwervingsbeleid. Het Vlaams Belang is in elk geval een hevig tegenstander van dergelijke quota, die ingaan tegen de filosofie dat de juiste man op de juiste plaats moet komen, ongeacht kleur of afkomst. Een overheidsbedrijf zou op dat vlak kleurenblind moeten zijn. De spreker vraagt zich af of de VRT dergelijke opgelegde quota, die in de privésector onbestaand zijn, niet veeleer ervaart als een handicap dan als een troef. Hij verwijst in dat verband ook naar wetenschappelijk onderzoek, van onder meer Stijn Baert, waaruit blijkt dat positieve discriminatie net polarisatie en conflictmodellen teweegbrengt in een organisatie. Is die norm van 7 procent volgens de directie haalbaar? Is ze wenselijk? Is er effectief sprake van positieve discriminatie bij aanwerving? Zijn daarover cijfers beschikbaar?

Het Vlaams Belang ziet dat het aantal klachten bij de klantendienst met 23 procent is toegenomen. De fractie vindt dat dit een alarmsignaal zou moeten zijn voor het management. Bij de nieuwsombudsman is er zelfs een stijging van 94 procent. Het aantal klachten dat gegrond wordt verklaard, is volgens het rapport verdrievoudigd ten opzichte van 2017. Voorts is er een lichte daling van het aantal partijdigheidsklachten merkbaar, maar in vergelijking met 2016 zijn ze wel verviervoudigd. Het blijft een fundamenteel probleem, vindt Klaas Sloomans. Hij stelt vast dat er geen toelichting wordt gegeven bij dat hoge aantal klachten.

Bij zijn aanstelling als CEO heeft Frederik Delaplace aangekondigd dat hij politici maximaal uit entertainmentprogramma's zou willen weren, maar volgens Klaas Sloomans werd die doelstelling in 2020 niet in beleid omgezet. Het Vlaams Belang heeft de cijfers rond de verdeling in entertainmentprogramma's opgevraagd bij minister Dalle, en die zou als volgt zijn: 31 procent N-VA; 31 procent Open Vld; 19,1 procent CD&V; 10,3 procent Vooruit; 3,2 procent Groen; en 0,8 procent Vlaams Belang. In het jaarverslag zegt de VRT meermaals dat ze een spiegel wil zijn van de samenleving, maar Klaas Sloomans ziet dat nog niet tot uiting komen op het vlak van partijpolitiek. In welke mate is de VRT bereid om dit bij te sturen, eventueel via een wijziging of verstrenging van het programmacharter? Het commissielid verwijst naar het succesvolle programma Vrede op aarde, waar permanent politici te gast zijn, uitgezonderd politici van het Vlaams Belang.

In verband met onpartijdigheid verwijst de spreker naar de Nieuwsmonitor, een studie van professor Stefaan Walgrave. Daaruit bleek dat de oppositie slechts voor 5 procent aan bod kwam in het politieke nieuws van het VRT-journaal. Binnen het coronanieuws was dat zelfs maar 2 procent. De spreker vraagt naar een reactie op die conclusie. In welke mate gaat de VRT ermee aan de slag, en wat wordt eventueel bijgestuurd? Klaas Sloomans verwijst ook naar het onpartijdigheidsrapport van de Universiteit Antwerpen, waaruit de volgende verdeling van politieke spreektijd in het VRT-journaal naar voren is gekomen: 30 procent N-VA; 22,2 procent CD&V; 15,1 procent Open Vld; 11,7 procent MR; 9,5 procent Vooruit; 5,3 procent

Groen; 2,6 procent PS; en 1,9 procent Vlaams Belang. In het rapport klinkt het: "Vlaams Belang krijgt als grote oppositiepartij relatief weinig aandacht" en "Het valt op dat het aandeel spreektijd van Vlaams Belangpolitici nog lager is dan het aantal partijvermeldingen." In het voorliggende jaarverslag geeft de VRT aan dat de hoofdredactie de aanbevelingen van het rapport ter harte neemt, en dat er dus initiatieven zullen komen. Het Vlaams Belang zit daar nu al jaren op te wachten.

Een andere aanbeveling van de onpartijdigheidsstudie is grotere transparantie bij de redactionele keuzes. In welke mate komt de VRT daaraan tegemoet? Hoe zal de transparantie van die redactionele keuzes zich veruitwendigen?

In het hoofdstuk over beroepsethiek en deontologie leest de spreker dat er een interne richtlijn is opgesteld met betrekking tot het herhalen van oudere fictie. Dat wordt soms als een gevoelig punt beschouwd omdat het een vorm van erfgoed is. Die richtlijn bepaalt dat moet worden nagegaan of woordgebruik, handelingen of beelden in oudere fictie bij heruitzendingen niet in strijd zijn met de veranderende tijdsgeest. Klaas Sloomans vraagt om inzage te krijgen in die nieuwe richtlijn, en eventueel een overzicht te krijgen van oude fictieprogramma's die daardoor niet meer zouden mogen worden uitgezonden.

Wat het lokale ecosysteem betreft, leest Klaas Sloomans dat Open VRT digitale mediamakers uit Vlaanderen samenbrengt, met als doel talent te detecteren, te coachen en te verbinden. Er werden online informatiesessies georganiseerd met sprekers uit het werkveld, zoals over 'het opstarten van een creatief bedrijf en het samengaan van activisme en journalistiek'. Het samengaan van activisme en journalistiek is volgens de spreker niet meteen compatibel met een onpartijdige en objectieve journalistiek. Hij vraagt dan ook enige toelichting bij deze passus.

Vorig jaar hebben DPG Media en Telenet Streamz gelanceerd. Zowel de Vlaamse Regering als Frederik Delaplace waren groot voorstander van die samenwerking, stelt Klaas Sloomans vast. Eveneens vorig jaar kwam er groen licht van de raad van bestuur. Maar wat de modaliteiten betreft, is er nog wat ruis op de lijn. DPG Media is erop gebrand om de hele VRT.NU-catalogus te integreren. Klaas Sloomans vraagt een stand van zaken betreffende Streamz en de integratie van VRT.NU daarin.

Voor de nieuwbouw was het aanvankelijk de bedoeling om in zee te gaan met het collectief van Robbrecht & Daem en Dierendonckblancke. Die samenwerking is stopgezet omdat het project niet realiseerbaar bleek binnen het budget. Dat is gepaard gegaan met een grondige dading. Klaas Sloomans vraagt om daarover de nodige transparantie aan de dag te leggen. Een dading hoeft niet a priori geheim te zijn. Aangezien het deels om gemeenschapsgeld gaat, lijkt het evident dat de Vlaming er inzage in krijgt.

Naast de zaak-De Pauw is de VRT momenteel in nog heel wat andere rechtszaken verwickeld. Vijftien daarvan zouden zelfs een substantieel financieel risico inhouden. Minister Dalle antwoordt niet op de verschillende vragen daarover. Kan de VRT aangeven over welke gerechtelijke geschillen het precies gaat, en wat het geschatte financiële risico is?

Klaas Sloomans stelt vast dat het boekjaar wordt afgesloten met een verlies van ruim 3 miljoen euro, als gevolg van interne verschuivingen en de dalende reclame-inkomsten, vooral op de radio. Maar een bijkomend probleem zijn de niet-opgenomen vakantiedagen, die opnieuw zijn gestegen tot 20.426. Dat is goed voor een bedrag van 4,3 miljoen euro. Waarom heeft de VRT daarvoor geen provisies aangelegd?

Ten slotte gaat het commissielid in op het gerechtelijke onderzoek bij de VRT. Dat er een onderzoeksrechter is aangesteld, noemt hij vrij ongezien. Zowel de raad van bestuur als het directiecollege geven wel aan dat de controlemechanismen fors zijn aangescherpt. Uit het jaarverslag blijkt dat ook. Klaas Sloomans leest dat er ook actieplannen zijn opgesteld per topisico. Hij vraagt naar een overzicht van die actieplannen. Wat zijn vandaag nog de topisico's, vooral in het kader van de wet op de overheidsopdrachten? Hij leest dat er vanaf nu gebruik wordt gemaakt van het 'three lines of defence'-principe in het kader van de interne controle. Kan de VRT daar enige toelichting bij geven?

1.5. Karin Brouwers

Karin Brouwers prijst de VRT voor een puik jaarverslag met heel veel concrete cijfers, maar ook de verhalen daarachter. 2020 was niet alleen door corona een bijzonder jaar, maar ook als laatste jaar van de vorige beheersovereenkomst. De CD&V-fractie wil in elk geval het hele VRT-team feliciteren om in deze context toch schitterende resultaten voor te leggen. Ze dankt alle VRT-medewerkers voor de onafgebroken inzet en flexibiliteit. Ze stelt vast dat er weinig bedrijven zijn die in de pandemie hun output zo hebben verhoogd: 8 procent meer televisie en zelfs 34 procent meer radio. De Vlaming heeft dit met hoge bereik-, vertrouwens- en waarderingscijfers voor bijvoorbeeld de nieuwsuitzendingen beloond.

VRT NWS levert noodzakelijke inspanningen om de strijd tegen desinformatie aan te gaan. Het probeert ook jongeren te bereiken met een aangepast nieuwsaanbod. De verviervoudiging van het aantal volgers van nws.nws.nws bewijst de noodzaak en het succes van deze aanpak.

CD&V is erover verheugd dat de VRT enorme stappen heeft vooruitgezet in de digitale omslag. Daarmee bewijst ze haar kracht om de Vlamingen daarin mee te nemen. Het uit zich in een stijgend gebruik van VRT NWS, VRT.NU, de radio-apps en het toenemende aantal abonnees op de socialemediakanalen van alle VRT-merken. Er waren ook samenwerkingen met sectoren die hun normale werking plots digitaal moesten voortzetten, zoals het onderwijs en de cultuursector. Er kwamen creatieve fictiereeksen die zonder corona niet zouden hebben bestaan.

Aangezien dit het laatste jaar was van de vorige beheersovereenkomst, kan er nu ook een globale realisatie worden gemaakt van alle beleidsdoelstellingen, aan de hand van de evolutie van de streefcijfers. Karin Brouwers heeft begrepen dat dit ook het laatste uitgebreide jaarverslag is zoals tot nu toe gebruikelijk was. Ze leest immers dat de raad van bestuur op basis van de nieuwe beheersovereenkomst de invulling van de jaarverslagen voor de komende jaren zal laten herbekijken. De komende edities focussen op de essentie van de VRT-activiteiten, heet het. De CD&V-fractie hoopt alvast dat de VRT daarmee niet terugkeert naar de periode toen er erg weinig transparantie was. Volgens Luc Van den Brande zal er alvast geen sprake zijn van minder transparantie, maar betreft het een sterke focus op de essentie, op datgene waar het echt om gaat.

Karin Brouwers mist in dit jaarverslag het hoofdstuk over de maatschappelijke impactmeting. Ze herinnert zich dat er aan Vlamingen verschillende vragen en stellingen werden voorgelegd, bijvoorbeeld over de mate waarin de VRT het echte Vlaamse leven weerspiegelt. Vorig jaar waren die cijfers in dalende lijn. Dit jaar ontbreken ze helemaal. Die cijfers waren nochtans interessant geweest om de analyse over de hele looptijd van de beheersovereenkomst te maken. Bovendien had interim-CEO Leo Hellemans tijdens de hoorzitting over de nieuwe beheersovereenkomst op 20 mei 2020 aangegeven dat de VRT net extra inspanningen zou leveren om de maatschappelijke impact beter te meten (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 387/1). Vanwaar dan het ontbreken van die cijfers? Hoe wordt de impactmeting ondertussen georganiseerd sinds de nieuwe beheersovereenkomst? Gebeurt dat

via het nieuwe project Jouw VRT? Wat zal er met de resultaten daarvan gebeuren? Het lid is benieuwd naar de relatie met de maatschappelijke impactmeting die het parlement voorheen elk jaar te zien kreeg.

Het commissielid vindt de bereikcijfers van de VRT ongelooflijk. De VRT bereikt elke week ruim 90 procent van de bevolking, terwijl het streefcijfer 85 procent was. Maar over de hele periode van de beheersovereenkomst stelt ze wel een daling vast bij de nieuwe Vlamingen: van 83 procent naar 77,6 procent, terwijl de andere doelgroepen veeleer stabiel blijven qua bereik. Heeft de VRT dit nader onderzocht? Waarom daalt het bereik specifiek in die doelgroep? Is er mogelijk een verband met de schermcijfers voor nieuwe Vlamingen, die ook wat blijven hangen? Het streefcijfer voor diversiteit in het personeelsbestand werd overigens niet behaald, al wordt daar terecht verwezen naar de beperkte instroom van nieuw talent door de personeelsbesparingen. Maar voor schermaanwezigheid gaat dat toch niet helemaal op, meent Karin Brouwers. Ze herhaalt de oproep om inspanningen te blijven leveren om mensen met diverse profielen aan te werven. Een divers en inclusief personeelsbestand zal bijdragen aan een grotere diversiteit op het scherm, waardoor iedereen zich in het VRT-aanbod kan herkennen.

In het jaarverslag spreekt men ook over het potentieel van een crossmediaal meet-systeem. Kan de VRT de concrete stand van zaken van dit project meegeven? Hoe wordt het aangepakt? Het kan immers ook rekenen op een subsidie van de Vlaamse minister van Innovatie.

De VRT geeft in het jaarverslag uitleg over de stopzetting van BVN en kondigt een alternatief aan, met meer samenwerking met Nederlandse omroepen. Karin Brouwers vraagt daarbij wat meer toelichting. Hoe zullen de Vlamingen buiten Vlaanderen naar de VRT-programma's kunnen kijken?

Het jaarverslag vermeldt overleg met verschillende organisaties die opkomen voor de belangen van onder meer slechtzienden en slechthorenden. Wat is het concrete resultaat van dat overleg? Hoe wordt daar verder mee omgegaan in de dagelijkse praktijk van de VRT?

De VRT heeft in 2020 een voorstel ontwikkeld om in de strijd tegen desinformatie de krachten te bundelen met andere nieuwsmedia. Karin Brouwers vraagt naar meer toelichting bij het plan deCheckers, dat haar echt een prioriteit lijkt. Desinformatie en fake news moeten goed worden aangepakt, als potentiële bedreiging voor het democratische systeem. De spreker vindt het een goede zaak dat het veld met zijn verschillende media samenwerkt aan een project waardoor mensen gemakkelijker informatie zouden vinden over fake news en desinformatie. Die informatie moet snel te vinden zijn. De spreker erkent dat de VRT, maar ook de kranten en weekbladen, al veel doen. Maar het gebeurt nog niet gebundeld.

Ook wil Karin Brouwers graag enige toelichting bij de initiatieven die de hoofdredactie nam ter opvolging van de bevindingen en aanbevelingen van het onpartijdigheidsonderzoek.

De CD&V-fractie hecht veel belang aan het aspect levensbeschouwing. Na de afschaffing van de aparte website voor Canvas werd ook de aparte website Wereldbeeld overgezet naar VRT NU. Maar daaraan is het afgelopen anderhalf jaar zeer weinig toegevoegd, behalve de recentste uitzendingen van de erediensten. De reeks Komen te gaan, over rouw en afscheid, ontbreekt op dat platform. Naar aanleiding van eerdere vragen in het Vlaams Parlement heeft de VRT nochtans beloofd dat er nog nieuwe televisieprogramma's over zingeving zouden worden gemaakt. Karin Brouwers vraagt wanneer die nieuwe programma's er zouden komen. Wat zijn de belangrijkste afspraken uit het structurele overleg met de levensbeschouwelijke verenigingen? Hoe evalueren die verenigingen het VRT-aanbod

over levensbeschouwing? In een dergelijk crisisjaar lijkt het Karin Brouwers evident dat de openbare omroep daar de nodige aandacht aan besteedt.

Het commissielid komt ook terug op Podium 19. Ze erkent dat de VRT het afgelopen jaar zeer veel inspanningen heeft geleverd om de noodlijdende cultuursector te steunen. Karin Brouwers vraagt in het bijzonder aan de CEO welke conclusies de VRT uit het eindrapport trekt. Welke rol kan de VRT spelen in een eventuele continuering van een dergelijk project? Kan ze in het kader van haar culturele opdracht en de lessen die uit Podium 19 werden getrokken, geen samenwerking aangaan met de hele podium- en kunstensector om in een aanbod te voorzien? De spreker wijst erop dat er altijd mensen zullen zijn voor wie het moeilijk is om een voorstelling fysiek bij te wonen.

De CD&V-fractie is erg tevreden over het verslag van dit bijzondere coronajaar, en kijkt met veel belangstelling uit naar het volgende jaarverslag, het eerste van de nieuwe beheersovereenkomst. Het zal ook het eerste echte jaarverslag zijn met Frederik Delaplace als nieuwe CEO. Karin Brouwers is ook benieuwd hoe de cijfers, zowel qua bereik, qua impact als qua financiën er zullen uitzien na corona, een periode waarin de VRT een extra toestroom van kijkers en luisteraars heeft gekend.

1.6. Manuela Van Werde

Manuela Van Werde begrijpt de heisa over het verdwijnen van schermgezichten en televisieankers niet helemaal. Wie voor de VRT werkt, weet dat het op een bepaald moment kan stoppen. Programma's verdwijnen, mensen gaan met pensioen of de stijl van het huis verandert. Wie bij een nieuws- of sportredactie werkt, zit dan nog in een relatief veilige positie. Die mensen mogen dankbaar zijn voor de geprivilegieerde positie die ze zo lang hebben gehad. Het commissielid erkent dat de betrokkenen heel goed waren in hun job, talent hadden en dat dankzij de VRT hebben kunnen ontwikkelen. Maar ook jonge mensen met evenveel talent moeten kansen krijgen. Grote sportevenementen zoals de Tour de France worden maar één keer per jaar georganiseerd. Zolang de oudere generatie daar aan het werk blijft, krijgen jonge mensen geen kans om hun talent te tonen. De VRT voert een bepaald beleid en is geen liefdadigheidsinstelling, oordeelt Manuela Van Werde. Er is ook leven na de VRT. Niets houdt de ex-VRT-mensen tegen om met hun reputatie en ervaring elders te gaan freelancen. Ze hebben de kans gekregen om marktwaarde op te bouwen en vertrekken dus sowieso met een voorsprong.

Ten tweede polst Manuela Van Werde of de VRT nog genoeg aandacht schenkt aan taalbeleid. Zo hoorde ze van reporters ter plaatse de jongste weken verschillende taalfouten, wat ze betreurt. Weliswaar kan iedereen fouten maken, maar taal verbindt de Vlamingen echt. Dan mag er ook een zekere norm gelden. De spreker heeft weet van het bestaan van taalmails en een taalraadsman, maar vraagt of medewerkers én freelancers echt op hun taalfouten worden aangesproken.

1.7. Elisabeth Meuleman

Elisabeth Meuleman sluit zich aan bij de appreciatie voor de mooie cijfers die de VRT kan voorleggen, ondanks het moeilijke anderhalve jaar. Ze stelt dat de VRT erin geslaagd is om met krimpende budgetten toch nieuwe initiatieven te ontwikkelen en snel in te spelen op veranderde realiteiten. De VRT is het huis van vertrouwen gebleven, en de referentie als het ging om nieuws en duiding. De spreker gelooft enorm in een sterke openbare omroep, en vindt dat alle VRT-medewerkers zich heel goed van die taak kwijten.

Frederik Delaplace heeft gewag gemaakt van een vuurtorenstrategie met vijf pijlers om de VRT digitaal, wendbaar en efficiënt te maken. De CEO wil van de VRT een modern mediabedrijf maken dat moet optornen tegen de grote commerciële

spelers. Dat wekt bij Elisabeth Meuleman enkele bezorgdheden op. De VRT blijft immers een openbare omroep, en verschilt daarin van commerciële spelers. Zoiets hoeft niet haaks op elkaar te staan, maar brengt wel aandachtspunten mee. De spreker gelooft dat content de absolute meerwaarde is van de openbare omroep. Het gaat dan over content die sociale meerwaarde biedt en maatschappelijke relevantie meebrengt. Groen stelt enige ongerustheid op de werkvloer vast wegens een aantal veranderingen in het managementteam en personeelsswissels. Bestaat de kans op een koerswijziging in een meer commerciële richting, met inzet op een hoger showgehalte? Is dat een terechte vrees, of blijft de VRT resoluut inzetten op content met meerwaarde?

In dat verband vindt Elisabeth Meuleman het alvast positief dat het journaal meer aandacht heeft voor lokaal nieuws. Tegelijk leeft de vrees dat er misschien minder aandacht komt voor internationaal nieuws. Het wereldnieuws staat wat verder van de meeste mensen, maar is toch belangrijk om mee te geven. Op welke manier vallen die zaken te verzoenen? Is daar specifiek aandacht voor? Krijgt de VRT vaker opmerkingen dat haar journaals te veel lokaal nieuws brengen?

Eigen aan een openbare omroep is een personeelsbeleid dat inzet op fair pay en fair play. Het jaarverslag spreekt van 2025 vte in dienst van de VRT. Is er ook zicht op het aantal freelancers? Is er een evolutie zichtbaar waarbij het aantal freelancers en misschien ook het aantal preciaire statuten toeneemt? Is de VRT zich daarvan bewust? Het welzijn van het personeel is eveneens een belangrijk aandachtspunt. Een recente welzijnsmeting viel niet zo positief uit. Worden die welzijnsmetingen op regelmatige tijdstippen herhaald, en wordt daar de nodige aandacht aan besteed?

Elisabeth Meuleman onderlijnt ook het belang van waarden voor de openbare omroep, zoals diversiteit. Het gaat dan om schermgezichten maar ook om het feit dat mensen zich kunnen herkennen in de openbare omroep. Ze ziet dat daar nog werk aan de winkel is. Groen was verrast dat er, zowel op het vlak van diversiteit als integriteit, een aantal functies werden geschrapt: een diversiteitsambtenaar, een integriteitsambtenaar en ook een jongerenambassadeur. Dat lijken toch drie cruciale functies. Wordt dat op een andere manier opgevangen, en kadert dat misschien in een nieuwe aanpak?

De spreker is positief over het nieuwe gebouw, dat een goed en duurzaam ontwerp heeft. Is dat het droomontwerp van de VRT, of is het een haalbaar ontwerp binnen de realistische en niet erg ruime budgetten? Het gebeurt niet vaak dat er een nieuw gebouw komt voor een openbare omroep in het centrum van Brussel, en het mag dan ook een gebouw zijn met de nodige prestige en uitstraling. Is dat wel voldoende het geval bij dit nieuwe VRT-gebouw?

Elisabeth Meuleman erkent de nood aan initiatieven en samenwerking rond factchecking. Heeft de VRT al een engagement van de Vlaamse Regering dat zoiets financieel wordt ondersteund? Dat lijkt absoluut nodig, aangezien factchecking absoluut onafhankelijk en neutraal moet kunnen opereren. Ook in andere landen blijkt financiële ondersteuning daarvoor noodzakelijk.

De spreker kan zich vinden in de eerdere opmerkingen over personeelsleden die met pensioen moeten gaan. Jonge mensen moeten zeker kansen kunnen krijgen, ook als men wil inzetten op meer diversiteit op het scherm. Maar ze gelooft dat zoiets op een elegante, maatschappelijk aanvaardbare manier kan gebeuren. Het moet mogelijk zijn om een samenwerking te genereren waarbij kennis en expertise doorgegeven worden aan de nieuwe generatie, die dan de nodige inlooptijd krijgt om optimaal te renderen. Bestaan daaromtrent de plannen en een visie? Elisabeth Meuleman heeft de indruk dat er te weinig is nagedacht over mogelijke alternatieve pistes voor de gepensioneerden. Ze denkt dat er in de toekomst manieren moeten

komen om die mensen toch een plek te geven om hun kennis en ervaring door te geven.

2. Antwoordenronde

2.1. Gedelegeerd bestuurder

Frederik Delaplace zal de verschillende felicitaties overbrengen aan de ruim tweeduizend medewerkers van de VRT, want ze komen vooral hen toe.

De gedelegeerd bestuurder gaat ten eerste in op de vele opmerkingen over het pensioneringsbeleid. Personeelsleden die nu met pensioen gaan, hebben zelf ooit de kans gekregen om zich bij de VRT te lanceren doordat iemand anders voor hen plaats heeft gemaakt. Hij waardeert hun werk en metier ten zeerste, en zou het liefst opteren voor een model waarin die ervaring wordt gecombineerd met de mogelijkheid om nieuw talent aan boord te laten komen en te laten doorgroeien. Alleen komt er op dit moment een zo omvangrijke golf van bekende gezichten die met pensioen gaan, dat de VRT zoiets niet budgettair rechtlijnig zou aankunnen. Dan kiest *Frederik Delaplace* liever voor een oplossing waarbij voor iedereen dezelfde regels gelden.

Hij benadrukt ook dat alle VRT-medewerkers een grote meerwaarde hebben. De media focussen weliswaar terecht op de bekende gezichten, maar ook achter de schermen vertrekken mensen die erg belangrijk waren voor de VRT. Zo is er onlangs een uitstekende cameraman vertrokken, waaraan de pers dan geen aandacht heeft besteed. Nochtans is ook zijn toegevoegde waarde voor de VRT erg groot. De spreker wijst erop dat iedereen die nu de VRT verlaat, een bijzonder grote verdienste heeft gehad voor de openbare omroep.

De openbare omroep is vragende partij om de strijd tegen desinformatie op sectorniveau aan te pakken. Vandaag constateert de gedelegeerd bestuurder echter dat het heel moeilijk is om de concullega's daarin mee te krijgen. Dus investeert de VRT voorlopig vooral op eigen kracht in factchecking. Ook het gebruik van big data is daarbij soms nodig, bijvoorbeeld voor het ontmaskeren van deepfakes. Toch geeft de CEO de hoop niet op om dit probleem op sectorniveau aan te pakken, en onderhoudt de VRT concreet contact met bepaalde mediabedrijven.

Podium 19 was een bijzonder waardevol en mooi initiatief in een periode waarin de Vlaamse cultuurhuizen het bijzonder lastig hadden. Men is er op korte termijn in geslaagd om iets moois neer te zetten, dat best wat Vlamingen heeft bereikt, al blijft het een nichepubliek. Er wordt nu met alle betrokkenen gekeken of men vanuit het enthousiasme rond Podium 19 iets nieuws kan bouwen, al zal dat niet in dezelfde vorm zijn.

De publieke omroep is hoe dan ook vragende partij om daarin een rol te spelen, ook in de zoektocht naar nieuwe vormen van cultuurbeleving en -participatie. Die nieuwe kanalen en modellen worden verder besproken met de cultuursector, maar dat is vandaag nog niet concreet. Ook de cultuurhuizen zelf zijn nog aan het bekijken welke richting ze willen uitgaan. Als er een gratis kanaal wordt aangeboden voor cultuurbeleving, zal dat immers het businessmodel van de cultuurhuizen zelf enigszins ondergraven. Het is zoeken naar het juiste evenwicht.

De VRT zet hoog in op de uitbouw van VRT.NU als audiokanaal, omdat ze vaststelt dat de jonge Vlaming op een andere manier omgaat met radio en audio. De VRT focust zich dus niet alleen op radiozenders, maar wil ook andere vormen van audioconsumptie ondersteunen. Maar zoiets begint met de uitbouw van één duidelijk kanaal.

Er waren ook vragen over de transparantie en de integriteit. De spreker voelt op dit moment aan dat er op dat vlak binnen de organisatie grote veranderingen aan het gebeuren zijn. De VRT zet niet alleen in op nieuwe teksten en regels, maar wil ook dat die afdwingbaar en begrijpelijk zijn. Zo wordt er sterk geïnvesteerd in communicatie en educatie van de medewerkers rond integriteit. Dit mag niet het werk zijn van een kleine ploeg. Het moet ingebakken raken in de hele organisatie. Zo beschikt elke directie nu over een integriteitscoördinator, opdat alles wat centraal wordt aangestuurd met betrekking tot zakelijke en sociale integriteit, ook daadwerkelijk in alle directies wordt doorgevoerd.

Frederik Delaplace vindt de relatief kleine omvang van de Vlaamse openbare omroep ten opzichte van de grote internationale spelers geen reden tot paniek en geen teken dat de VRT geen toekomst meer zou hebben. Een grote omvang levert schaalvoordelen op, maar de VRT kan waar nodig samenwerkingen aangaan op Europees niveau. De openbare omroep weet ook duidelijk waar haar toekomst ligt. Het gaat niet om steeds groter worden, maar om steeds unieker worden. Bovendien kent de openbare omroep de noden en behoeften van de Vlaming veel beter dan wie ook. Daarom blijft ze sterk investeren in lokale fictie, die dicht bij huis is.

De VRT heeft de afgelopen maanden intensief overlegd met Streamz om het voorlopige akkoord van vorige zomer om te bouwen tot een structureel akkoord, maar dat is nog niet voor 100 procent rond. Er is momenteel dus nog geen structureel akkoord maar er wordt wel op projectbasis samengewerkt. Er wordt ook een nieuwe deal gesloten rond het historische archief, dat een belangrijk deel was van het akkoord. Maar een structurele samenwerking over gezamenlijke nieuwe fictie ligt momenteel nog niet voor. Al gaat de CEO ervan uit dat de VRT en Streamz, als twee belangrijke spelers in de Vlaamse fictie, elkaar wel zullen vinden.

De lopende procedure voor het nieuwe huis van de VRT was al aan de gang toen Frederik Delaplace tot de organisatie is toegetreden. Hoe dan ook is deze ongeremd enthousiast over het voorstel dat het gehaald heeft. Zo ziet hij veel gelijklopende belangen en strategieën tussen het taakstellende budget voor de nieuwbouw en wat de VRT strategisch wil doen in de uitbouw van de publieke omroep. Het nieuwe gebouw zal de omroep in staat stellen om mee te evolueren in de vernieuwde mediaconsumptie, en zal het werk dat daarvoor nodig is gemakkelijker maken. Het flexibele gebouw zal beschikken over een zeer groot werkveld, met drie verdiepingen van elk twee voetbalvelden groot, verbonden met een grote, centrale trap. Dat zou moeten leiden tot nog meer samenwerking en silodoorbreking. Het gebouw speelt in op een nieuwe manier van samenwerking, waarbij niemand nog een eigen kantoor heeft.

Els Ampe merkte op dat de reclame-inkomsten in 2020 behoorlijk onder druk hebben gestaan. De spreker erkent dat men voor de eigen inkomsten al minstens even creatief en combattief moet zijn als voor de publieke middelen van de VRT. De publieke omroep moet mee evolueren met de reclamemarkt, aangezien de reclameregelden voor radio en televisie binnen vijf jaar allicht niet meer van hetzelfde niveau zullen zijn. Frederik Delaplace gelooft dat men op dat vlak enkele mooie stappen aan het zetten is, bijvoorbeeld via het creëren van een eengemaakte commerciële strategie. Tegenwoordig benadert men de partners via een single point of contact, zodat men de waarde van de VRT veel beter kan uitspelen. Men blijft wel inzetten op dat directe klantencontact, maar het moet voor adverteerders ook gemakkelijker worden om het volledige doelpubliek van de VRT te bereiken, doorheen de verschillende kanalen en merken. Dat leidt alvast tot een ietwat optimistischer visie op de reclame-inkomsten voor dit jaar. Binnen Var is de VRT ook verdere digitale skills aan het ontwikkelen. Voor digital advertising werkt de VRT samen met Ads & Data, waar veel marktpartijen hun reclameskills hebben gebundeld.

De VRT zal sterk blijven samenwerken met de externe productiesector. Frederik Delaplace wijst erop dat de ambities in de nieuwe beheersovereenkomst opgetrokken zijn tot 20 procent, en rekent erop dat de VRT die drempel moeiteloos zal halen. De omroep zal de komende jaren veel skills en knowhow nodig hebben die niet altijd in huis beschikbaar is. Dus ziet de spreker de samenwerkingen met de externe sector de komende jaren alleen maar toenemen. Maar de VRT wil haar relatie met productiehuisen of facilitaire bedrijven ook zien evolueren in functie van haar strategie en de veranderende noden. Alle externe partijen die zich daarop kunnen aligneren, kunnen bijna zeker zijn dat de VRT met hen blijft samenwerken.

Er waren vragen over de motivatie en de teneur bij de medewerkers. De CEO wijst erop dat hij onlangs heeft samengezeten met mensen die tien maanden niet op de Reyerslaan waren geweest. Het is bijzonder lastig om op die manier een groepsgevoel te creëren. Daaraan zal men de komende maanden opnieuw moeten werken. Het is immers niet eenvoudig om in die omstandigheden grote veranderingen te organiseren. Dat leidt ook tot de nodige onzekerheid, omdat veel communicatie nu gebeurt via Teamsmeetings of powerpointpresentaties.

In elke tak van de VRT wordt momenteel bekeken hoe men de mediaconsument centraler kan plaatsen bij wat men doet. Maar de VRT is zeker niet enkel aan het investeren in digitale formats. Ook met de traditionele radio en televisie wil ze doelpubliek dat dreigt af te haken, blijven bereiken. Ze bekijkt dus ook of ze binnen de lineaire televisie een aantal wegens besparingen gesneuvelde formats een nieuwe kans kan geven. Van een grote koerswijziging zal er echter niet meteen sprake zijn. De toekomst van de VRT hangt af van hoe sterk ze haar bestaande troeven kan blijven uitspelen. Alles wat de VRT doet, moet passen bij de roeping van de openbare omroep. Dat is niet alleen haar plicht, maar vanuit bedrijfseconomische logica ook de beste keuze.

Wat de diversiteitspolitiek van de VRT betreft, vindt de spreker inclusie altijd heel belangrijk. Dat betekent dat de VRT niemand aanwerft omdat hij of zij nu eenmaal in de diversiteitspolitiek past, wel omdat het straffe tv- of radiomakers zijn. Anderzijds wil de VRT er zijn van en voor alle Vlamingen, en moet ze dat ook uitstralen. Dat moet blijken op het scherm en uit het personeelsbestand. Als de maatschappij evolueert, is het niet meer dan logisch dat de openbare omroep mee evolueert. Wat gendergelijkheid betreft, merkt de spreker op dat er afgelopen zomer een zeer lange lijst vrouwelijke schermgezichten opgevoerd is in het kader van onder meer het EK Voetbal, de Olympische Spelen enzovoort.

Frederik Delaplace erkent dat het aantal zelfstandigen binnen de VRT toegenomen is, maar wijt dit aan de coronacrisis. Hij vermoedt dat die verhouding zich vanaf volgend jaar zal herstellen. Er is geen sturend beleid om de aanwezigheid van freelancers aan te passen.

Bij de financiële tabellen van de VRT moet men rekening houden met een aanpassing van de waarderingsregels. Men probeert zo te vermijden dat er grote fluctuaties zijn in het resultaat van de VRT, terwijl er bedrijfseconomisch niets aan de hand is. Daarvan was bijvoorbeeld sprake bij het uitstel van het EK Voetbal, dat een impact van 9,9 miljoen euro had op de resultatenrekening. In samenspraak met Financiën kon de VRT 9,9 miljoen euro inschrijven voor 2021, waardoor dat effect wordt uitgevlakt in de resultatenrekening. Dat verklaart de verschillen tussen de bedrijfseconomische resultaten en de ESR-boekhouding. Het tekort dat bedrijfseconomisch in 2020 ontstond, zal in 2021 gecompenseerd worden. Tegelijk zal ook het overschot in de ESR-boekhouding in 2021 gecompenseerd worden.

De VRT wil zeker inzetten op de internationale verkoop van goede Vlaamse content. De spreker verwijst naar het voorbeeld van Hoodie. Wat de inkomsten door gokreclame betreft, werd in de beheersovereenkomst een evolutie naar een strenger

beleid afgesproken. Dat wordt momenteel voorbereid. Maar zeker tijdens de sportzomer is gokreclame een belangrijk deel van de reclame op de digitale kanalen, omdat die contracten al in onderhandeling waren voor het uitbouwen van dat strengere beleid. Frederik Delaplace staat hoe dan ook achter een langzaam uitdooftbeleid van gokreclame op de publieke oproep.

Het stijgende aantal klachten schrijft de CEO vooral toe aan de actieve promotie van die mogelijkheid. Wie vragen, klachten of suggesties heeft, weet tegenwoordig heel duidelijk waar hij terecht kan. Ten tweede zouden veel van die zogenaamde klachten eigenlijk vragen zijn over de coronamaatregelen. Daarin heeft de VRT enigszins als ombudsdienst van de Vlaamse overheid gefungeerd.

Het aantal vragen of klachten over partijdigheid heeft een scherpe daling gekend. Frederik Delaplace verwijst naar het recente onderzoek naar de onpartijdigheid van de VRT. Het ging over politici in de programma's, over de wenselijke coördinatie tussen de redacties van verschillende programma's, en over de manier waarop het middenveld en de gewone Vlaming aan bod komen. De redactie gaat nu aan de slag met de aanbevelingen uit dat onderzoek. Er is met name een grote actie opgezet met betrekking tot de communicatie en coördinatie tussen verschillende redacties. Als politici worden opgevoerd in programma's van de nieuwsdienst, wordt er vooral gefocust op hun maatschappelijk-politieke rol, en moet het minder gaan over het politieke spel zelf. Dat was een van de kritieken uit het onpartijdigheids-onderzoek. De spreker is niet eens met Klaas Sloomans, die stelt dat onpartijdigheid gelijkstaat aan het turven van het aantal minuten dat elke partij aan bod komt.

De VRT bekijkt wel de rol van politici in niet-nieuwsprogramma's. Dat heeft tot een heel duidelijke richtlijn gezorgd, waar de openbare omroep zeer voorzichtig mee omgaat. Het opvoeren van politici in entertainmentprogramma's moet de uitzondering op de regel zijn. Het moet ook altijd doorgesproken worden met de leidinggevende. Die richtlijn werd ook gedeeld met externe productiehuisen. Een van de voorwaarden is dat men de mogelijkheid moet hebben om tot een voldoende kritisch gesprek te komen. Aangezien deze richtlijn pas dit jaar van kracht is, zit ze zich wel nog niet in de statistieken.

Wat het heruitzenden van oudere programma's betreft, probeert men bij de VRT vooral te vermijden dat er nog content wordt aangeboden waarvan men denkt dat ze een deontologisch probleem oplevert.

Klaas Sloomans stelde ook een vraag over Open VRT en het vermengen van activisme en journalistiek. Frederik Delaplace is het ermee eens dat activisme en journalistiek niet bij elkaar horen.

Er kwamen ook vragen over de nieuwbouw en het afwikkelen van de vorige contracten, waarbij een dading werd gesloten met de vorige contractpartij. Maar de afspraak is dat dit in alle geslotenheid tussen de beide partijen gebeurt. Ook Frederik Delaplace zal er geen verklaringen over afleggen. Hij is in elk geval overtuigd dat dit dossier volledig koosjer en volgens de regels is afgehandeld. Een van de niet-geselecteerde partijen is naar de Raad van State gegaan om het dossier aan te vechten, maar zijn verzoek tot schorsing is niet weerhouden. De werkzaamheden kunnen dus zonder problemen worden voortgezet.

In verband met Audit Vlaanderen en de 'three lines of defence' huldigt de VRT in haar organisatiebeheersing een algemene richtlijn. Een voorbeeld is het nieuwe aankoopbeleid. In de eerste lijn zorgt de VRT ervoor dat haar medewerkers de regels en de wetten kennen. Ze krijgen tools die hen helpen om die regels en wetten na te leven. Als het dossier vervolgens naar de aankoopdienst gaat, moet daar een gedegen controle kunnen gebeuren van de beslissingen die op een lager

niveau zijn genomen. Dat is de tweede line of defence. De derde lijn is de interne audit, die men momenteel nog aan het versterken is met extra mensen.

De CEO onderlijnt de ambitie om een jaarverslag op te stellen dat meer lijkt op het jaarverslag van een mediabedrijf, en waarin de ambities van dat mediabedrijf duidelijk naar voren komen. Maar dat jaarverslag mag in geen geval minder transparant zijn dan het jaarverslag dat nu voorligt. Hij bevestigt dat er nog altijd impactmetingen gebeuren, maar dat die niet in het jaarverslag zijn opgenomen. Die cijfers zijn wel beschikbaar.

Het crossmediale meetsysteem is een van de initiatieven in het relanceplan. Er is budget voor vrijgehouden. De VRT had ter zake al een project lopen met de steun van PIO. De nieuwe initiatieven probeert ze daarop te enten, rekenend op een samenwerking met alle andere mediapartijen. Een crossmediaal meetsysteem moet immers ook buiten die mediabedrijven als relevant en duidelijk erkend worden. De VRT wil er graag een currency van maken, die dan ook op de reclamemarkt kan worden gebruikt. Als Vlaanderen erin slaagt om een crossmediaal meetsysteem op te zetten, zou dat een primeur zijn in Europa. De VRT zet daar ten volle haar schouders onder.

Op 1 juli werd BVN grotendeels stopgezet, een beslissing van de minister van Media. De VRT heeft de afgelopen weken en maanden gezorgd voor een goed alternatief voor Vlamingen in het buitenland. Zo werd er voor VRT.NU een samenwerking opgezet met Itsme, om problemen met rechten te vermijden. In het kader van die discussie heeft de VRT nieuwe gesprekken gevoerd met de NPO. Voor Frederik Delaplace is de NPO immers de meest natuurlijke partner voor dergelijke samenwerkingen.

Manuela Van Werde maakte een opmerking over het taalgebruik bij de VRT. Frederik Delaplace benadrukt dat de openbare omroep nog altijd zeer veel belang hecht aan taalzorg. Na de zomer van 2021 komen er ook nieuwe initiatieven rond taalbeleving. Bovendien wordt er een beleid uitgebouwd om taalbeleving eveneens op de nieuwe mediakanalen en de sociale media te implementeren.

Wat de opmerkingen over het lokale nieuws betreft, merkt de spreker op dat er geen richtlijn bestaat om meer lokaal nieuws te brengen ten koste van internationale berichtgeving. Hij vindt wel dat er zeer veel waardevol lokaal nieuws is, en is blij dat het nu veel beter wordt gebracht dankzij een intensievere samenwerking tussen de lokale radiozenders en VRT NWS.

Frederik Delaplace kan zich vinden in de opmerkingen over levensbeschouwelijke programma's bij de VRT. Maar hij vindt het belangrijker voor de VRT om dat soort zingeving aan bod te laten komen in een heel ruim scala aan programma's. Dat blijkt ook uit het structurele overleg met de levensbeschouwelijke organisaties. In het laatste overleg kreeg de openbare omroep alvast zeer positieve feedback. In het jaarverslag staat ook een overzicht van verschillende programma's waarin het debat rond zingeving aan bod komt. Wel erkent de spreker dat die programma's nog niet voldoende worden gebundeld binnen een specifiek aanbod rond zingeving. Ook VRT NWS heeft een apart luik rond levensbeschouwing. VRT.NU kan een belangrijke rol spelen om dat aanbod te bundelen, over de grenzen van medium en merk heen.

2.2. Voorzitter raad van bestuur

Luc Van den Brande is tevreden dat de Vlaamse volksvertegenwoordigers zo positief staan tegen het werkjaar 2020 van de VRT. Maar de VRT-voorzitter wil ook naar de komende uitdagingen kijken.

Hij is het ermee eens dat goede content van fundamenteel belang is, maar een goede connectie is daarbij de eerste vereiste. Daarmee maakt de VRT nog steeds het verschil, met content van eigen bodem.

Wat de nieuwe gebouwen betreft, ziet Luc Van den Brande de oude discussie tussen de creatievelingen en de bouwers terugkomen. Hij wil wel benadrukken dat de nieuwbouw er komt binnen de eigen begroting van de VRT. Er is dus niet in een extra dotatie voorzien. Dat is ook de reden waarom het vorige ontwerp budgettair niet haalbaar is gebleken. De spreker is er hoe dan ook van overtuigd dat dit een heel sterk project is.

In verband met de reclame-inkomsten heerst er een groot misverstand, vervolgt Luc Van den Brande: namelijk dat de reclame-inkomsten die de VRT binnenhaalt, ten koste zouden gaan van de andere mediaspelers. Dat het tegendeel waar is, is ook uit een studie van onder meer Dirk Wauters gebleken. De VRT werkt binnen een afgesproken kader dat bepaalt hoeveel inkomsten ze uit reclame mag halen.

Het tewerkstellingspotentieel van de VRT is essentieel om de kwaliteit van haar aanbod te verzekeren. Daarom is dit het jaarverslag van de ruim tweeduizend VRT-medewerkers. Maar een vergelijking tussen 2006 en 2020 leert dat ruim zevenhonderd vte de VRT ondertussen hebben verlaten. De raad van bestuur heeft eind juni het sectorakkoord tussen directie en vakbonden goedgekeurd. Het voorziet in een tewerkstellingsgarantie voor 2021 en 2022. Tot op heden is er geen tewerkstellingsgarantie afgesproken voor 2023, 2024 en 2025. Zover kan men ook niet vooruitkijken. Er moet ongeveer 30 miljoen euro bespaard worden over de komende vijf jaar van de nieuwe beheersovereenkomst. De raad van bestuur heeft wel altijd het standpunt ingenomen dat er geen naakte ontslagen zouden komen. De niet-vervanging van personen die afvloeien, is een andere zaak. De spreker pleit alleszins voor grote aandacht en voorzichtigheid met betrekking tot de VRT-medewerkers.

Klaas Slootmans stelde dat er meer geschillen zijn dan vroeger, maar daarbij tellen ook nog lopende historische geschillen mee. Zo is de VRT al jaren aan het procederen tegen de kantoorbelasting vanwege de gemeente Schaarbeek. Daar zijn al een aantal uitspraken rond gebeurd, maar toch moet die klacht jaarlijks in de tabellen vermeld worden. Een ander dossier is dat van de onroerende voorheffing. De overheid en gelijkgestelde instellingen hoeven geen roerende voorheffing te betalen, waardoor de betrokken gemeenten inkomsten mislopen. Dergelijke geschillen worden zorgvuldig opgevolgd, en komen dus jaarlijks terug.

Luc Van den Brande herinnert zich dat er in het verleden een richtlijn bestond dat regeringsleden niet aan entertainmentprogramma's mochten deelnemen.

De spreker vindt dat Vlaanderen tekortschiet in het open debat over de verschillende levensbeschouwingen in de brede zin van het woord, zeker vergeleken met de buurlanden. Een seculier land als Frankrijk slaagt er merkwaardig genoeg in om met veel meer openheid de verschillende opvattingen naar voren te brengen. Zo heeft Luc Van den Brande erop aangedrongen dat ook de vrijzinnigheid meer in beeld zou komen bij de VRT. Hij vindt dat de openbare omroep dat debat op een opener manier moet brengen, wat de samenleving alleen maar zou verrijken.

Luc Van den Brande kan zich vinden in het huidige taalbeleid van de VRT. Hij is het ermee eens dat men geen taalpurist hoeft te zijn, maar de VRT heeft als openbare omroep nog altijd een opdracht om een referentie te zijn. Voorts pleit hij tegen te grote beïnvloeding door het Nederlandse taalbeleid, aangezien Nederland een homogeen taalland is. In het overleg tussen de Nederlandse en de Vlaamse taalraadsleden was het Nederlandse standpunt een soepeler opstelling, maar in Vlaanderen is zoiets minder evident.

Ten slotte treedt de VRT-voorzitter Elisabeth Meuleman bij wat de waarden van een openbare omroep betreft. Een openbare omroep kan niet waardenvrij handelen en moet steunen op een aantal brede waarden. Die waarden maken het DNA uit van de VRT.

2.3. Aanvullende vragen en antwoorden

Karin Brouwers bedankt Luc Van den Brande om elk jaar het jaarverslag te komen presenteren.

Het commissielid komt nog even terug op het thema levensbeschouwingen. Op de website van VRT NWS worden onder de rubriek 'Religie en levensbeschouwing' enkel nieuwsfeiten vermeld. Dat heeft weinig te maken met ingaan op zingeving. De VRT was nochtans goed gestart met het programma *Wanderlust*. De omroep geeft aan te willen samenwerken met de NPO. De VRT zou iets kunnen leren over hoe Nederlanders met levensbeschouwing omgaan. Karin Brouwers roept op om er meer in de diepte aan te werken. Het gaat erom dat er een herkenbaar aanbod is voor alle levensbeschouwingen. Er zijn het afgelopen jaar zeer veel wetenschappers aan bod gekomen, maar psychologen kwamen bijvoorbeeld veel minder in beeld. Ook voor het mentale welzijn kunnen levensbeschouwingen een troost bieden.

Els Ampe is het eens met Luc Van den Brande dat er meer ruimte moet zijn voor polemieken en controverse, maar dan niet alleen over levensbeschouwingen. Hetzelfde geldt bijvoorbeeld voor de virologie. Zo vindt het commissielid dat het belang van basisimmuniteit bij vaccinatie te weinig onder de aandacht is gekomen. Er zijn ook weinig professoren aan bod gekomen die het hebben over het belang van goede ventilatie en luchtreiniging, niet alleen voor corona. Als het om levensbeschouwingen gaat, moeten er voldoende mensen aan bod komen, ook uit minder bekende religies. Hetzelfde geldt voor wetenschappelijke inzichten. De spreker concludeert dat de openbare omroep een belangrijke rol kan spelen om zo veel mogelijk inzichten tot bij de mensen te brengen.

Klaas Slootmans merkt nog op dat het aantal gerechtelijke geschillen tussen 2015 en 2020 is verdubbeld, wat toch niet alleen aan het meeslepen van historische conflicten te wijten kan zijn. Ook de stijging van het aantal klachten is substantieel. Het getuigt van gemakzucht als de VRT dat helemaal aan de grotere ruchtbaarheid toeschrijft.

In verband met Streamz wordt naar verluidt de samenwerking rond gezamenlijke fictie wordt stopgezet. Wat is daarvan precies de oorzaak? Die laatste 1 procent van het samenwerkingsakkoord is niet gehaald, maar verdere toelichting is er niet bij gegeven.

Over de dading zegt de VRT geen cijfers te willen geven, hoewel het jaarverslag herhaaldelijk vermeldt hoe transparant de openbare omroep wil zijn.

Klaas Slootmans stelt nog vast dat de nieuwe burgerbevraging van de VRT intussen ook online volop wordt gelanceerd. Die bevraging lijkt hem een bijzonder strategische beslissing. Welke beslissende invloed heeft de raad van bestuur bij die campagne gehad? De campagne is volgens het commissielid wel heel gekleurd, terwijl drie kwart van de Vlamingen nog altijd autochtoon is.

In verband met de onpartijdigheid heeft het Vlaams Belang nooit gevraagd om te turven. De fractie stelt enkel vast dat er geen gelijk speelveld is, en hecht weinig geloof aan de engagementsverklaring waarop Luc Van den Brande alludeert. Ze vraagt enkel proportionaliteitsvorken, met een correcte representatie van het Vlaams Parlement in de duidings- en nieuwsprogramma's.

Frederik Delaplace wil de opmerkingen rond zingeving meenemen naar het overleg met de NPO.

De opmerkingen van Els Ampe over polemieken zal hij doorgeven aan de redacties van de VRT. Hij vindt het niet de rol van de gedelegeerd bestuurder om daarover een standpunt in te nemen.

De aard van de ontvangen klachten lijkt toch aan te geven dat de VRT vooral als informatiekanaal is gebruikt tijdens de coronacrisis. Voor een organisatie die actief op zoek gaat naar de opinie van de Vlaming over haarzelf, lijkt een stijging van het aantal zogenaamde klachten geen negatieve zaak te zijn. Uit het jaarrapport van de klantendienst van de VRT kan de CEO moeilijk afleiden dat er een aanzienlijk grotere ontevredenheid is over de VRT. Hij gelooft dat die stijging veeleer te maken heeft met een grotere openheid van de omroep richting de Vlaming. Er wordt bovendien veel aandacht besteed aan het beantwoorden van die verschillende klantencontacten.

De onderhandelingen rond Streamz liggen nu vooral stil omdat de VRT ook VRT.NU sterk wil ontwikkelen. Maar er is zeker geen sprake van een conflict tussen de openbare omroep en de initiatiefnemers van Streamz. De spreker blijft vragende partij om tot een structureel akkoord te komen.

Luc Van den Brande gaat nog kort in op de geschillen. De catalogisering van die geschillen is uitgebreider opgesteld dan vroeger het geval was. Zo bestaan er nu vier rubrieken, en wordt er een onderscheid gemaakt tussen geschillen waarvoor men wel of niet een provisie moet aanleggen. De zaak wordt dus heel nauwkeurig opgevolgd door de juridische dienst.

De raad van bestuur heeft uitvoerig gesproken over de vermelde burgerbevraging. Bij een studieopdracht of een analyse is er echter nooit de vraag om eerst de methodologie van die studie te bekijken. De VRT wil verbonden zijn met de mensen en weten wat er onder de mensen leeft. Zoiets komt dan niet in de plaats van de diepteanalyse, maar is er complementair mee. Als er conclusies moeten worden getrokken, moet men kijken of er een match of een mismatch is tussen de personenbevraging en de lopende analyses. Maar de raad van bestuur heeft nooit voorgaand een fiat moeten geven aan een bepaalde onderzoeksmethode, besluit de VRT-voorzitter.

Elisabeth MEULEMAN,
voorzitter

Klaas SLOOTMANS
Katia SEGERS
Orry VAN DE WAUWER,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

BVN	Het Beste van Vlaanderen en Nederland
CIM	Centrum voor Informatie over de Media
DAB	digital audio broadcasting
DPG	De Persgroep (historisch)
EK	Europees kampioenschap
ESR	Europees Systeem van Nationale en Regionale Rekeningen
GDPR	General Data Protection Regulation (= algemene verordening gegevensbescherming, AVG)
hrm	humanresourcesmanagement
KPI	key performance indicator
NPO	Nederlandse Publieke Omroep
PIO	Programma Innovatieve Overheidsopdrachten
Var	Vlaamse Audiovisuele Regie
VRM	Vlaamse Regulator voor de Media
VRT	Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie
vte	voltijdsequivalent/voltijdequivalent